

АЗАМАТТЫҚ АВИАЦИЯНЫҢ АВИАЦИЯЛЫҚ ТЕХНИКАСЫНА ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ЖӘНЕ ЖӨНДЕУ ҰЙЫМДАРЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛЫҚ

Осы әдістемелік нұсқаулық ААК-AIR-P.0519 рәсімінің бір бөлігі болып саналады және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 11 наурыздағы № 136 «Азаматтық авиация саласындағы ұшу қауіпсіздігі жөніндегі бағдарламаны бекіту туралы» қаулысының 28-тармағына сәйкес әзірленген және авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымдарға қатысты қолданылады.

Осы әдістемелік нұсқаулықтың ережелері түсіндірмелік және толықтырушы сипатта болады, қолданыстағы сертификаттау талаптарымен, Азаматтық авиацияның авиациялық техникасына техникалық қызмет көрсету және оны жөндеу жөніндегі ұйымды сертификаттау және оған сертификат беру қағидаларымен бірлесіп қолданылады және Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын жоймайды, өзгертпейді және алмастырмайды.

Қысқартулар

Заң – «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі № 339-IV Заңы.

СТ-196 – Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 24 ақпандағы № 196 бұйрығымен бекітілген Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыратын ұйымдарға қойылатын сертификаттау талаптары.

П-197 – Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 24 ақпандағы № 197 бұйрығымен бекітілген Азаматтық авиацияның авиациялық техникасына техникалық қызмет көрсету және оны жөндеу жөніндегі ұйымды сертификаттау және оған сертификат беру қағидалары.

ЭЦҚ – электрондық цифрлық қолтаңба.

0-параграф. Жалпы ережелер

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымды сертификаттау мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

- 1) өтінім берудің алдындағы кезең;
- 2) өтініш берушінің ҚАӘ-ге құжаттарымен бірге өтінім беруі;
- 3) құжаттаманы бағалау;
- 4) ҚАӘ-нің сертификаттық тексеру жүргізуі;
- 5) сертификат беру (беруден бас тарту).

0.1. Өтінім берудің алдындағы кезең

Бастапқы сертификаттау кезінде өтініш беруші П-197-ге 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша алдын ала бағалау өтінішімен ҚАӘ-ге жүгінеді. Алдын ала бағалау өтінішіне қаржылық ресурстарды бөлуді, оның ішінде авиация персоналын кәсіптік даярлауға арналған шығыстарды және жоспарланған қызмет салаларын көздейтін қызметтің егжей-тегжейлі қаржылық-экономикалық жоспары, сондай-ақ өтініш берушінің соңғы үш айдағы банктік шотынан үзінді көшірме қоса беріледі. Қаржылық-экономикалық жоспарды заңды тұлғаның меншік иесі (қатысушылары, акционерлері) бекітеді.

Осы кезеңде ҚАӘ өтініш берушіге АТ ТҚК ж ЖҰ қызметі, өтінімді қарау тәртібі, ұсынылуға жататын мәліметтер мен құжаттардың тізбесі туралы ақпарат береді, сертификаттау тәртібі мен кезеңдерін түсіндіреді және П-197 және СТ-196 талаптарымен танысуды ұсынады.

Өтініш берілген күннен бастап он жұмыс күні ішінде ҚАӘ құжаттардың толық топтамасы ұсынылған, жеткілікті қаржылық ресурстар расталған және мәлімделген қызмет саласы П-197 және СТ-196 талаптарына алдын ала сәйкес келген жағдайда өтініш берушіге оң қорытынды туралы, ал П-197 10-тармағында белгіленген негіздер болған жағдайда теріс қорытынды туралы хабарлайды.

0.2. Өтініш берушінің өтінім беруі

Сертификат алу үшін өтініш беруші портал арқылы П-197-ге 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтінімді, П-197-ге 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша басшы құрам туралы мәліметтерді және П-197-ге 4-қосымшаға сәйкес Негізгі талаптар тізбесінің 8-тармағында көзделген құжаттар топтамасын ұсынады.

Құжаттар топтамасына қолданылуына қарай мыналар кіреді: құрылтай құжаты (бастапқы сертификаттау кезінде); ҰРБ-ның электрондық көшірмесі (сертификаттаушы персоналдың тізбесін қоса алғанда); басшы құрам туралы мәліметтер; ҚАӘ қызметі үшін төлемді растайтын құжат; бірінші басшы қол қойған Сәйкестік туралы өтініш; Іс-шаралар жоспары; егер тиісті материалдар ҰРБ-ға енгізілмесе, сапа жөніндегі нұсқаулық, ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі нұсқаулық және персоналды даярлау жөніндегі нұсқаулық.

Сәйкестік туралы өтініш мәлімделген қызмет саласына қолданылатын СТ-196 талаптарының барлығын қамтуы және әрбір талап бойынша сәйкестікті қамтамасыз етудің нақты тәсілін және/немесе ҰРБ-ға не өзге де қолданылатын құжатқа нақты сілтемені қамтуы тиіс. ААК-AIR-F.0543c нысаны ҚАӘ-нің ресми интернет-ресурсында орналастырылады.

Іс-шаралар жоспары сертификаттық тексеруге дейін дайындалуға және қажет болған жағдайда ҚАӘ-ге ұсынылуға тиіс іс-шараларды, әрекеттерді, бағдарламаларды, әуе кемелерін және өндірістік құралдарды қамтиды. Онда ТҚК және Ж персоналының, өндірістік қызмет орындарының тексеруге және әрбір талап етілетін нұсқаулықтың бағалауға дайын болу күндері көрсетіледі. ААК-AIR-F.0543d нысаны ҚАӘ-нің ресми интернет-ресурсында орналастырылады.

0.3. Құжаттаманы бағалау және шешім қабылдау

Құжаттаманы бағалау кезеңі өтініш беруші ұсынған барлық құжаттар мен нұсқаулықтардың толықтығын және П-197 мен СТ-196 талаптарына сәйкестігін тексеруді қамтиды. Бағалау барысында құжаттамада авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі қызметті жүзеге асыру үшін қажетті процестердің, рәсімдердің және жауапкершіліктің қаншалықты көрсетілгені айқындалады.

Сертификаттық тексеру басталғанға дейін портал арқылы өтініш берушінің «жеке кабинетіне» тексеру кезеңі және тағайындалған авиациялық инспектордың Т.А.Ә. көрсетілген сертификаттық тексеру жүргізу туралы хабарлама жіберіледі. Сертификаттау рәсімі өзгерген жағдайда өтініш берушіге қосымша ақпарат не негіздер болған кезде П-197 17-тармағында көзделген тәртіппен дәлелді бас тарту жіберіледі.

0.4. Сертификаттық тексеру жүргізу

Сертификаттық тексеруді ҚАӘ авиациялық инспекторлары авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның мәлімделген қызмет саласы шегінде жүргізеді. Тексеру барысында ұйымның СТ-196 талаптарына сәйкестігі тексеріледі. Сертификаттық тексеру мерзімі 15 (он бес) жұмыс күнінен аспайды.

0.5. Шешім қабылдау және сертификат беру (беруден бас тарту)

Сертификаттық тексеру нәтижелері бойынша П-197-ге 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша акт жасалады. Анықталған сәйкессіздіктер 1, 2 және 3-деңгейлер бойынша жіктеледі. 2-деңгейдегі сәйкессіздік болған кезде өтініш беруші тексеру нәтижелерімен танысқан күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде П-197-ге 8-қосымшаға сәйкес нысан бойынша түзету іс-қимылдарының жоспарын ұсынады; жою мерзімі П-197-де белгіленген шектерде келісіледі.

Сертификат беруге кедергі келтіретін негіздер болмаған кезде сертификат П-197-ге 9-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ресімделеді; дәлелді бас тарту П-197-де көзделген тәртіппен ресімделеді.

1-параграф. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыратын ұйымдарға қойылатын талаптар

4. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мынадай талаптарға сәйкес келуі қажет:

1) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның қызмет саласына сәйкес ҰРБ-да көрсетілген өндірістік қызмет орындарында жүзеге асыру;

2) әуе кемесі қауіпсіз пайдалануға уақытша жарамсыз болған не жоспарлы біржолғы жедел техникалық қызмет көрсету қажет болған жағдайда, уәкілетті ұйыммен келісу бойынша өндірістік қызмет орындарынан тыс жерде, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның қызмет саласы шеңберінде, ҰРБ-да баяндалған шарттарды сақтай отырып авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыру;

3) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстардың жекелеген түрлерін шарт негізінде үшінші (қосалқы мердігер) ұйымдарға берген кезде, осы сертификаттау талаптарының 15-параграфына сәйкес мұндай жұмыстардың ұйымның өз қызмет саласы шеңберінде берілуін қамтамасыз ету;

4) осы Сертификаттау талаптарының 5-параграфына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі қолданыстағы пайдалану құжаттамасының болуы;

5) осы Сертификаттау талаптарының 13-параграфына сәйкес орындалған техникалық қызмет көрсету бойынша техникалық қызмет көрсету туралы куәліктің берілуін қамтамасыз ету;

6) осы Сертификаттау талаптарының 4-параграфына сәйкес бекітілген жұмыс түрлерін орындау үшін қажетті техникалық деректердің, жабдықтың, аспаптар мен материалдардың болуы;

7) бөлшектерді, жабдықты, аспаптар мен материалдарды сақтауға арналған қоймалардың болуы. Сақтау шарттары осы Сертификаттау талаптарының 2-параграфына сәйкес сақталатын заттардың қорғалуын қамтамасыз етеді және олардың бүлінуі мен зақымдануына жол бермейді;

8) осы Сертификаттау талаптарының 4-параграфына сәйкес жұмыстарды орындау үшін құрамдас бөліктердің, қосалқы бөлшектердің және шығыс материалдарының қорының болуы;

9) осы Сертификаттау талаптарының 3-параграфына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстарды жоспарлау, орындау, бақылау, тексеру және техникалық қызмет көрсету туралы куәліктерді ресімдеу үшін қажетті персоналдың болуын қамтамасыз ету;

Приказом 10) Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 28 қыркүйектегі № 764 бұйрығымен бекітілген Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналын кәсіптік даярлаудың үлгілік бағдарламаларына сәйкес персоналдың біліктілігін қолдау (арттыру), оны даярлау және қайта даярлау жүйесінің болуы;

11) осы Сертификаттау талаптарының 7-параграфына сәйкес техникалық қызмет көрсету туралы куәлікке қол қою кезінде барлық талаптардың орындалғанын растайтын техникалық қызмет көрсету жөніндегі толық тіркелетін деректердің сақталуын қамтамасыз ету;

12) осы Сертификаттау талаптарының 14-параграфына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі барлық жұмыстардың тиісінше орындалуына кепілдік беретін сапа жүйесінің болуы;

13) осы Сертификаттау талаптарының 9-параграфына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықтың болуы;

14) азаматтық авиациядағы қызметті реттейтін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары мен ережелерін, сондай-ақ оларға енгізілген өзгерістерді уақтылы зерделеу және орындау үшін оларды персоналға уақтылы жеткізу жүйесінің болуы;

приказом 15) Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 28 наурыздағы № 173 бұйрығымен бекітілген Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулыққа сәйкес ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің болуы.

Осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларының талаптары авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымды бастапқы сертификаттау кезінде қолданылады.

2-параграф. Өндірістік үй-жайларға қойылатын талаптар

5. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша жоспарланған жұмыстарды орындау үшін авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның жасалған шарт негізінде меншік және/немесе жалға алу құқығындағы өндірістік үй-жайлары болады.

СТ-196-ның өндірістік және офистік үй-жайларға қойылатын талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым орындалатын ТҚК және Ж жұмыстарының сипаты мен көлеміне, сондай-ақ авиациялық техниканың ұшуға жарамдылығын қолдауды қамтамасыз ететін жағдайларға сәйкес келетін үй-жайлардың болуын және пайдаланылуын қамтамасыз етеді.

Егер ангар ұйымның меншігінде болмаса, пайдалану құқығын құжаттық растау болған кезде жалға алынған үй-жайларды пайдалануға жол беріледі. Бұл ретте ұйымға жоспарланған мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін ангар алаңдарының жеткіліктілігін, оның ішінде болжамды жұмыстарды ескере отырып әуе кемелерінің ангарға кіруін жоспарлау арқылы растау ұсынылады.

6. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өндірістік үй-жайларда орындалатын міндеттер үшін мынадай жұмыс жағдайларын қамтамасыз етеді:

1) жоспарланған жұмыс түрлеріне сәйкес келетін өндірістік жарақтандырудың, барлық жоспарланған жұмыстарды орындауға арналған, қолайсыз ауа райы жағдайларынан қорғауды қамтамасыз ететін мамандандырылған шеберханалардың (цехтардың, учаскелердің) болуы. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде ластанудан және қоршаған ортаның әсерінен қорғауды қамтамасыз ететін бір-бірінен бөлінген цехтар мен ангарлардың болуы;

2) барлық жоспарланған жұмыстарды басқаруды қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ сертификаттаушы персоналды оның өз міндеттерін ойдағыдай орындауы үшін орналастыруға арналған жұмыс (офистік) үй-жайларының болуы;

3) жабдықпен жұмыс істеуге арналған ангарларды, цехтарды (зертханаларды, учаскелерді) және офистік үй-жайларды қоса алғанда, өндірістік жағдайлардың авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым сертификатының қолданылу саласында көрсетілген жұмыстарға сәйкестігі;

4) авиациялық техниканың пайдалану құжаттамасында өзгеше талаптар көрсетілген жағдайларды қоспағанда, температураның Цельсий бойынша 16-дан 22 градусқа дейінгі диапазонда сақталуы;

5) энергия көздерімен және коммуникациялармен (электр энергиясымен, жылумен, сумен, желдетумен және қажет болған жағдайда сығылған ауамен) жабдықталуы;

6) жұмыс аймақтарында еңбек қауіпсіздігінің қамтамасыз етілуі (өрттен, жарылыстан, уытты әсерлерден және басқалардан бақылау және қорғау жүйелерінің болуы);

7) шаң мен ауадағы осыған ұқсас ластанулар барынша азайтылады және жұмыс аймағында авиациялық техниканың/құрамдас бөліктің бетінде көрінетін шаң қабаты пайда болатын ластану деңгейіне жол берілмейді. Беттерде шаң немесе көрінетін қабат түріндегі өзге де ластану пайда болған кезде ластануға сезімтал жүйелер қолайлы жұмыс жағдайлары қалпына келтірілгенге дейін герметикалық жабылады.

8) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі барлық тексеру, қарап-тексеру және өзге де жұмыстарды жүргізу үшін жарықтандыру бұйрық талаптарына сәйкес қамтамасыз етіледі;

9) шу персоналдың жұмыстарды орындауына теріс әсер етпейді. Шу көзін реттеу мүмкін болмаған кезде персонал артық шудың жұмыстарды орындауға әсерін болдырмайтын қажетті жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етіледі;

10) жоғарыда сипатталғаннан өзгеше ерекше өндірістік орта жағдайларын жасауды талап ететін авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі нақты жұмыс үшін азаматтық әуе кемесін әзірлеушінің құжаттамасында көрсетілген осындай жағдайлар жасалады;

11) құрамдас бөліктерді, жабдықты, аспаптар мен материалдарды орналастыруға арналған қауіпсіздік құралдарымен жабдықталған қойма үй-жайларының болуы. Сақтау шарттары жарамды және жарамсыз құрамдас бөліктер мен материалдарды, сондай-ақ барлық құрамдас бөліктерді, материалдарды, жабдық пен аспаптарды бөлек сақтауды қамтамасыз етеді. Сақтау шарттары авиациялық техниканы әзірлеушілердің нұсқауларына сәйкес келеді, ал осы үй-жайларға қол жеткізу шектеледі және тек уәкілетті персоналға ғана рұқсат етіледі.

Жедел техникалық қызмет көрсету және авиациялық техниканы жөндеу жағдайлары Қазақстан Республикасының еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес келеді. Температура, ылғалдылық, тұман, мұз, қар, жел, жарықтандыру, шаң немесе ауаның өзге де ластануы бөлігінде жұмыс жағдайлары жол берілмейтін деңгейге дейін нашарлаған кезде нақты жұмыс немесе авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу түрі қолайлы жұмыс жағдайлары қалпына келтірілгенге дейін кейінге қалдырылады.

Өндірістік үй-жайлар авиациялық техниканы және оның құрамдас бөліктерін жауын-шашынның, желдің, шаңның және орындалатын жұмыстардың сапасына әсер етуі мүмкін өзге де факторлардың әсерін қоса алғанда, қолайсыз сыртқы орта факторларынан қорғауды қамтамасыз етеді. Үй-жайлардың конструктивтік және пайдалану сипаттамалары жұмыс аймағы мен авиациялық техниканың ластануын барынша азайтуды қамтамасыз етеді.

Жедел техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін тұрақты ангардың болуы міндетті емес, егер ұйым жұмыстарды қоршаған ортаның теріс әсерін болдырмайтын жағдайларда орындау мүмкіндігін қамтамасыз етсе. Жұмыс жағдайлары нашарлаған немесе ұзақ техникалық қызмет көрсету қажет болған жағдайларда ұйым СТ-196 талаптарына сәйкес келетін үй-жайларды пайдалануды қамтамасыз етеді.

Мерзімдік техникалық қызмет көрсетудің жекелеген міндеттерін мерзімдік техникалық қызмет көрсету ангарынан өзге объектілерде орындауға сыртқы әсерлерден қорғаудың баламалы деңгейі және тиісті еңбек жағдайлары қамтамасыз етілген кезде, СТ-196 және ұйымның ішкі рәсімдерінде белгіленген тәртіппен жол беріледі. Бұл ретте мерзімдік техникалық қызмет көрсету ангарының болуы ұйымның мәлімделген қызмет саласында мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындауға қабілеттілігін растаудың міндетті элементі болып қала береді.

Талаптарды сақтау мақсатында басқару, жоспарлау, бақылау және құжаттаманы ресімдеу функцияларын бір офистік үй-жайда орналастыруға жол беріледі, егер оның ауданы мен жұмыс кеңістігін ұйымдастыру персоналға еңбек жағдайлары мен орындалатын жұмыстардың сапасын нашарлатпай, жүктелген функцияларды тиісінше орындауға мүмкіндік берсе.

Офистік үй-жайлар құрамында ұйым инженерлік-техникалық персоналға арналған, пайдалану және технологиялық құжаттаманы зерделеуге, сондай-ақ техникалық қызмет көрсету жөніндегі жазбалар мен өзге де құжаттаманы ресімдеуге арналған жеке аймақтың болуын қамтамасыз етеді. Көрсетілген аймақ құжаттамамен дұрыс жұмыс істеуге және жазбаларды белгіленген тәртіппен жүргізуге мүмкіндік беретін жағдайларды қамтамасыз етеді.

Ұйым офистік үй-жайлар мен жұмыс аймақтарының жоспарлануы орындалатын жұмыстардың сипатына сәйкес келуге және персоналдың бекітілген қызмет саласы шеңберіндегі міндеттерін орындауына шектеулер туғызбауға тиіс екенін ескереді.

Авиациялық құрамдас бөліктерді сақтау шарттарына қойылатын талаптарды сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым жарамды құрамдас бөліктерге арналған қойма үй-жайларының таза, желдетілетін және конденсаттың түзілуін әрі құрамдас бөліктердің жай-күйіне теріс әсер етуді болдырмайтын тұрақты температуралық режимде құрғақ күйде ұсталуын қамтамасыз етеді.

Талаптарды сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өндірістік және жұмыс үй-жайларында температураның Цельсий бойынша 16-дан 22 градусқа дейінгі диапазонда ұсталуын қамтамасыз етеді, бұған өзге температуралық жағдайлар авиациялық техниканың пайдалану құжаттамасында немесе нақты жұмыс түрлерін орындауға байланысты талаптарда тікелей белгіленген жағдайлар кірмейді.

Ұйым өндірістік және жұмыс үй-жайларын электр энергиясын, жылумен жабдықтауды, сумен жабдықтауды, желдетуді және қажет болған жағдайда сығылған ауаны қоса алғанда, белгіленген рәсімдерге сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі бекітілген жұмыс түрлерін орындауды қамтамасыз ететін көлемде және сапада қажетті энергия көздерімен және инженерлік коммуникациялармен жарақтандыруды қамтамасыз етеді.

Энергия көздері мен коммуникациялардың болуы және жарамдылығы жұмыстарды үзіліссіз, техникалық қызмет көрсету сапасын төмендетпей және авиациялық техниканың жай-күйіне немесе орындалатын жұмыстардың қауіпсіздігіне теріс әсер етуі мүмкін факторларды туындатпай орындау мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

Сөрелерді және өзге де сақтау құралдарын қоса алғанда, қойма үй-жайларының жабдығы авиациялық құрамдас бөліктердің массасы мен габариттерін ескере отырып, жеткілікті беріктік пен тіреуді қамтамасыз етеді. Сақтау құралдарының конструкциясы мен орналасуы құрамдас бөліктердің сақтау процесінде, оның ішінде ірі габаритті бұйымдарды ұзақ орналастыру кезінде деформациялануына жол бермейді.

Авиациялық құрамдас бөліктер мүмкіндігінше механикалық зақымданудан, ластанудан және коррозиядан қорғайтын қорғаныш қаптамасында сақталады. Қаптама мен сақтау шарттары ұйым белгілеген рәсімдерге сәйкес келеді және құрамдас бөліктерді авиациялық техникаға орнатқанға немесе одан әрі пайдалану үшін бергенге дейін олардың сақталуын қамтамасыз етеді.

3-параграф. Персоналға қойылатын талаптар

7. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның тапсырыс берушінің талаптарына және осы сертификаттау талаптарына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі барлық жұмыстарды қаржыландыруға және уақтылы орындауға жауапты бірінші басшысы болады. Басшының өкілеттіктері мен міндеттері, атап айтқанда, мыналарды қамтиды:

1) осы сертификаттау талаптарына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеуді орындау және авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сертификатын қолдау үшін барлық қажетті ресурстардың болуын қамтамасыз ету;

2) ұшу қауіпсіздігі және сапа саясатын белгілеу және ілгерілету.

Талаптарды сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ұйым атынан әрекет ететін және ұйымның жұмыс істеуі, оның ішінде қызметтің белгіленген сертификаттау талаптарына сәйкестігі үшін түпкілікті жауапты болатын бірінші басшыны тағайындайды.

Бірінші басшы ұйым құрылымындағы басқарудың ең жоғары лауазымын атқаратын, басқару, ресурстармен қамтамасыз ету және жалпы ұйым қызметі мәселелері бойынша шешімдер қабылдауға жеткілікті өкілеттігі бар тұлға болып табылады. Жауапты басшыны тағайындау ұйым қызметінің ауқымы мен ұйымдық құрылымы ескеріле отырып жүзеге асырылады.

Бірінші басшының өкілеттіктері мен міндеттеріне, оның ішінде, мыналар жатады:

- ТҚК және Ж жұмыстарын орындауға әсер ететін кадрлық мәселелер бойынша шешімдер қабылдау;
- ұйым қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті негізгі қаржылық шешімдерді қабылдау;
- ұйым қызметін жүзеге асыру үшін жалпы жауапкершілік;
- берілген сертификат шеңберіндегі ұйым қызметі үшін жауапкершілік;

- ұйымдағы ұшу қауіпсіздігі мәселелері үшін түпкілікті жауапкершілік.

Бірінші басшы АТ ТҚК ж ЖҰ сертификатының шарттары мен ережелерінің сақталуына, сондай-ақ анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзету шараларының уақтылы қабылдануына жауап береді. Бұл жауапкершілікті бірінші басшыға жүктеу кемшіліктерді жою жөніндегі шешімдердің қажетті өкілеттіктері мен ресурстары бар деңгейде қабылдануын және ұйымның жекелеген бөлімшелері немесе қызметтерінің функцияларымен шектелмеуін қамтамасыз етеді.

8. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның бірінші басшысы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу функцияларын орындау үшін басшы персоналдың өкілі болып табылатын тұлғаны немесе тұлғалар тобын тағайындайды және ұйымның бекітілген ҰРБ-ға сәйкес жұмыс істеуін қамтамасыз етуге жауапты болады, бұл ретте нақты тұлғалардың әрқайсысы ұзақ уақыт болмаған жағдайда оларды алмастыру рәсімдері болады.*

Осы тұлға(-лар) мынадай ең төменгі біліктілік талаптарына сәйкес келеді:

- 1) авиация саласында техникалық және кәсіптік білімінің немесе жоғары білімінің болуы;*
- 2) В1 немесе В2 санатындағы сертификаттаушы персонал ретінде авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу саласында 5 (бес) жыл еңбек өтілінің болуы, оның ішінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету саласындағы басшы лауазымдарда кемінде 2 (екі) жыл;*
- 3) кәсіптік қызмет бағыты бойынша кәсіптік даярлау курстарынан өту;*
- 4) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу саласында білімінің болуы.*

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ТҚК және Ж жұмыстарын бекітілген ҰРБ-ға, ішкі рәсімдерге және СТ-196 талаптарына сәйкес орындауды қамтамасыз ететін басқару құрылымын қалыптастырады. Басқару құрылымы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеуге байланысты барлық функцияларды қамтиды және олардың бекітілген қызмет саласы шегінде күнделікті орындалуын қамтамасыз етеді.

Бірінші басшы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу функцияларын орындауға, сондай-ақ ұйым қызметінің белгіленген талаптарға сәйкестігін қамтамасыз етуге жауапты лауазымды тұлғаны немесе тұлғалар тобын тағайындайды. Функциялар мен жауапкершілікті бөлу қызмет ауқымы мен ұйымдық құрылымның күрделілігін ескере отырып жүзеге асырылады. Бұл ретте авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу функциялары сапа жүйесінің (сәйкестік мониторингінің) функцияларымен біріктірілмейді. Әрбір функция нақты жауапты тұлғаға бекітіледі. Мәлімделген қызмет саласына және орындалатын жұмыстар көлеміне қарай басқару құрылымы, әдетте, мына бағыттарға жауапты басшыларды тағайындауды көздейді:

- мерзімдік техникалық қызмет көрсету;
- жедел техникалық қызмет көрсету;
- авиациялық құрамдас бөліктермен жұмыс (цех).

Көрсетілген басшылар ұйымның жауапты басшысына бағынады, бұған қызмет көлемі шектеулі ұйымдарда функцияларды ұйымның ішкі рәсімдерінде белгіленген тәртіппен біріктіруге жол берілетін жағдайлар кірмейді.

Тағайындалған тұлғалар күнделікті қызмет шеңберінде ұйым персоналының авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстарды ҰРБ-ға, бекітілген рәсімдерге және белгіленген талаптарға сәйкес орындауын қамтамасыз етеді. Көрсетілген тұлғалар СТ-196 талаптары мен тиісті рәсімдерді қажетті деңгейде біледі, сондай-ақ осы талаптардың орындалуын ұйымдастыруға және бақылауға жеткілікті өкілеттіктерге ие болады.

Сәйкестікті қамтамасыз ету жауапкершілігі талаптардың сақталуын проактивті басқаруды, ықтимал ауытқулар мен сәйкессіздіктер белгілерін анықтауды, оларды құжаттауды және белгіленген тәртіппен түзету шараларын бастамалауды қамтиды. Тағайындалған тұлғалар сәйкессіздіктердің алдын алу және оларды жою жөніндегі шаралардың уақтылы қабылдануын, сондай-ақ белгіленген басқару құрылымы шегінде ұйым басшылығының хабардар етілуін қамтамасыз етеді.

Ұйым басшы персонал лауазымдарының өз атауларын қолдануға құқылы, егер функциялардың, өкілеттіктер мен жауапкершіліктің бөлінуі ҰРБ-да нақты айқындалса және персоналға жеткізілсе. Тағайындалған тұлғалардың бекітілген қызмет саласы шеңберінде өздеріне жүктелген функцияларды орындау үшін жеткілікті ресурстары мен өкілеттіктері болады.

*9. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның бірінші басшысы сапа және талаптарға сәйкестік мәселелері бойынша бірінші басшыны тиісті хабардар етуді қамтамасыз ету үшін кері байланыс жүйесін қоса алғанда, сапа жүйесіне (сәйкестік мониторингіне) қатысты жауапты тұлғаны тағайындайды.*

Осы тұлға мынадай ең төменгі біліктілік талаптарына сәйкес келеді:

- 1) авиация саласында техникалық және кәсіптік білімінің немесе жоғары білімінің болуы;*
- 2) сапа жүйесін басқару (сәйкестік мониторингі) саласында 3 (үш) жыл еңбек өтілінің болуы;*
- 3) кәсіптік қызмет бағыты бойынша кәсіптік даярлау жөніндегі арнайы курстардан өту;*
- 4) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сертификатына сәйкес сапа жүйесін басқару (сәйкестік мониторингі) саласында білімінің болуы.*

Бірінші басшы ұйым қызметінің СТ-196 талаптарына, ішкі рәсімдерге және өзге де қолданылатын нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігін бақылауға жауапты лауазымды тұлғаны (бұдан әрі – сәйкестік мониторингіне жауапты тұлға) тағайындайды. Бірнеше тұлға тағайындалған жағдайда жауапты басшы сәйкестік мониторингі мәселелері бойынша бірыңғай үйлестіру орталығының функцияларын орындайтын тұлғаны айқындайды.

Сәйкестік мониторингіне жауапты тұлғаның функцияларына мыналар кіреді:

- СТ-196 талаптары мен ұйымның ішкі рәсімдерінің орындалуын мониторингтеу;
- үшінші (қосалқы мердігер) ұйымдарға берілген жұмыстардың шарт талаптарына және белгіленген талаптарға сәйкестігін бақылау;
- ішкі тексерулер жоспарын әзірлеу, іске асыру және өзектендіру;
- анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзету шараларын бастамалау және олардың орындалуын бақылау.

Сәйкестік мониторингіне жауапты тұлға авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау функцияларын қоса атқармайды және қажетті білімге, тәжірибеге әрі ұйымның барлық бөлімшелеріне, сондай-ақ қажет болған жағдайда қосалқы мердігер ұйымдарға қол жеткізу мүмкіндігіне ие болады.

**10. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның бірінші басшысы ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін енгізуге және оның тиімді жұмыс істеуіне жауапты ұшу қауіпсіздігі инспекциясының басшысын (ұшу қауіпсіздігі жөніндегі басшыны) тағайындайды. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым қызметінің ауқымына, көрсетілетін қызметтердің күрделілігіне немесе ұйымның ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі қызметтің бірнеше түріне қолданылған кезде бірінші басшы ұйымның ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін енгізуге және оның жұмыс істеуіне жауапты тұлғалар тобын тағайындайды, бұл ретте бірінші басшыға тікелей және бірмәнді есептілік иерархиясын сақтау мақсатында олардың біреуі ұшу қауіпсіздігі инспекциясының басшысы (ұшу қауіпсіздігі жөніндегі басшы) болып тағайындалады.*

Осы тұлға мынадай ең төменгі біліктілік талаптарына сәйкес келеді:

- 1) авиация саласында техникалық және кәсіптік білімінің немесе жоғары білімінің болуы;*
- 2) азаматтық авиация саласында кемінде 5 (бес) жыл еңбек өтілінің болуы;*
- 3) азаматтық авиация саласындағы ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінде кемінде 3 (үш) жыл еңбек өтілінің болуы;*
- 4) Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (ИКАО) стандарттарын және Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласындағы заңнамасын ұшу қауіпсіздігін басқару бөлігінде, ұшу қауіпсіздігі бойынша тергеп-тексерулер жүргізудің негізгі әдістерін және авиациядағы адами факторды қоса алғанда, кәсіптік қызмет бағыты бойынша кәсіптік даярлау жөніндегі арнайы курстардан өту;*
- 5) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сертификатына сәйкес ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында білімінің болуы.*

Ұйым ұшу қауіпсіздігін басқару процестерін әзірлеу, енгізу, әкімшілендіру және қолдау функциялары жүктелетін лауазымды тұлғаны (бұдан әрі – қауіпсіздікке жауапты тұлға) тағайындайды. Бірнеше тұлға тағайындалған жағдайда жауапты басшы қауіпсіздік мәселелері бойынша бірыңғай үйлестіру орталығының функцияларын орындайтын тұлғаны айқындайды.

Қауіпсіздікке жауапты тұлғаның функцияларына мыналар кіреді:

- қауіпті факторларды анықтау, тәуекелдерді бағалау және басқару;
- тәуекелдерді төмендету жөніндегі іс-шаралардың іске асырылуын бақылау;
- ұйым басшылығына ұшу қауіпсіздігінің жай-күйі туралы мерзімді ақпарат дайындау және ұсыну;
- ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі құжаттаманың жүргізілуі мен өзектендірілуін қамтамасыз ету;
- персоналды ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша даярлауды ұйымдастыру;
- персонал мен басшылыққа қауіпсіздік мәселелері бойынша консультация беру;
- қауіпсіздікке байланысты оқиғалар бойынша ішкі тергеп-тексерулерді бастамалау және сүйемелдеу.

Қызмет ауқымы мен ұйымдық құрылымның күрделілігіне қарай қауіпсіздікке жауапты тұлға қосымша ресурстармен және персоналмен қамтамасыз етілуі мүмкін.

** Ұйым ұшу қауіпсіздігін басқару және сәйкестік мониторингі функциялары мүдделер қақтығысын болдырмайтындай бөлінуін қамтамасыз етеді. Сәйкестік мониторингі функциясы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау функцияларынан тәуелсіз болады.*

Егер бір тұлға ұшу қауіпсіздігін басқару және сәйкестік мониторингі функцияларын орындау үшін тағайындалса, бірінші басшы ұйым қызметінің ауқымы мен күрделілігін ескере отырып, екі функцияны да тиісінше орындау үшін ресурстар мен жағдайлардың жеткіліктілігін қамтамасыз етеді.

Ерекше жағдайларда тиісті өкілеттіктері, құзыреттілігі және ресурстары болған кезде жауапты басшыға шешімдер қабылдаудың тәуелсіздігі және мүдделер қақтығысының болмауы қамтамасыз етілген жағдайда ұшу қауіпсіздігін басқару және (немесе) сәйкестік мониторингі функцияларын орындауға жол беріледі.

Тағайындалған тұлғалар өздеріне жүктелген функцияларды орындау үшін бірінші басшының алдында дербес жауап береді. Ұйымдық құрылымға қарамастан, ТҚК және Ж қызметіне байланысты әрбір функция үшін танылған өкілеттіктері мен жауапкершілігі бар бір жауапты тұлға бекітіледі, бұл жауапкершіліктің бұлыңғырлануына жол бермейді және бірінші басшыға тікелей есептілікті қамтамасыз етеді.

11. Осы Сертификаттау талаптарының 8, 9 және 10-тармақтарына сәйкес тағайындалған тұлға немесе тұлғалар тобы бірінші басшыға бағынады және талаптарды сақтау мен ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша оны тиісінше хабардар ету үшін оған тікелей қол жеткізе алады.

СТ-196 8, 9 және 10-тармақтарына сәйкес тағайындалған тұлғалардың немесе тұлғалар тобының бірінші басшыға бағынуы және оған тікелей қол жеткізуі туралы ережені іске асыру мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым көрсетілген тұлғаларға сертификаттау талаптарын сақтау және ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша бірінші басшыны тікелей және делдалсыз хабардар етуге мүмкіндік беретін ұйымдық құрылымды қамтамасыз етеді.

Бірінші басшыға тікелей қол жеткізу анықталған сәйкессіздіктер, тәуекелдер, үрдістер және түзету шараларын қабылдау қажеттілігі, оның ішінде ресурстармен қамтамасыз ету және ұйымдық шешімдер мәселелері туралы ақпаратты уақтылы жеткізу мүмкіндігін білдіреді. Аралық басқару деңгейлерінің болуына жол беріледі, егер олар ақпараттың бірінші басшыға берілуін шектемесе және бұрмаламаса.

Ұйым тағайындалған тұлғалардың өз функцияларын орындау үшін қажетті өкілеттіктері мен жағдайларының болуын, ал олардың бірінші басшыға бағыныстылығы мен оған тікелей қол жеткізуі ҰРБ-да нақты айқындалып, персоналға жеткізілуін қамтамасыз етеді. Мұндай бағыныстылықты бөлу жауапкершіліктің бұлыңғырлануын болдырмауға бағытталған және сәйкестік пен ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша шешімдердің қажетті өкілеттіктері мен ресурстары бар деңгейде қабылдануын қамтамасыз етеді.

12. Бұзбайтын бақылау жөніндегі маман орындалатын бұзбайтын бақылау функциясына қарай 1, 2 немесе 3-деңгей бойынша тиісті біліктілікке және сертификаттауға ие болады. 3-деңгейдегі бұзбайтын бақылау жөніндегі маман әдістер мен рәсімдерді белгілеу және бекіту кезінде пайдалану деректерінде баяндалған әдістер мен рәсімдерден, егер бұл деректер ауытқуларға жол бермесе, ауытқымайды.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техниканың ұшуға жарамдылығын қолдау кезінде бұзбайтын бақылау авиациялық техниканы, қозғалтқышты немесе әуе бұрандасын әзірлеуші не дайындаушы көздеген және қолданылатын пайдалану құжаттамасында көрсетілген бақылау түрлерін қамтиды. Бұзбайтын бақылау бұйымдардың одан әрі қауіпсіз пайдалануға жарамдылығын айқындау үшін орындалады және белгіленген көлемде және тәртіппен жүзеге асырылады.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бұзбайтын бақылаудың орындалатын функциясына қарай тиісті біліктілігі және 1, 2 немесе 3-деңгей бойынша сертификаты бар персоналдың бұзбайтын бақылауды орындауын қамтамасыз етеді. Біліктілік деңгейлері арасындағы функциялардың бөлінуі, сондай-ақ әрбір деңгей үшін рұқсат етілетін жұмыс көлемі ұйымның ішкі рәсімдерінде айқындалады және ҰРБ-да көрсетіледі.

Бұзбайтын бақылаудың әдістері мен рәсімдерін белгілеу, әзірлеу және бекіту функциялары жүктелген 3-деңгейдегі бұзбайтын бақылау жөніндегі маман көрсетілген функцияларды пайдалану деректерінде баяндалған әдістер мен рәсімдер шеңберінде қатаң орындайды. Белгіленген әдістер мен рәсімдерден ауытқуға пайдалану құжаттамасында мұндай ауытқуларға тікелей жол берілген жағдайларда ғана рұқсат етіледі.

Ұйым қолданылатын бұзбайтын бақылау әдістерінің тізбесін, оның ішінде капиллярлық, магнитұнтақтық, құйынды тоқтық, ультрадыбыстық және радиографиялық бақылауды, сондай-ақ пайдалану құжаттамасында көзделген өзге де әдістерді айқындайды. Жаңа немесе арнайы әдістерді қолдануға осындай жұмыстарды орындайтын персоналдың құзыреттілігі құжатпен расталған және тиісті рәсімдер белгіленген жағдайда жол беріледі.

Ұйым бұзбайтын бақылау мамандарын біліктілікке сәйкестендіру, оларға рұқсат беру және олардың қызметін бақылау рәсімдерін әзірлейді және енгізеді, олар ҰРБ-ға енгізіледі және тұрақты негізде қолданылады. Көрсетілген рәсімдер персоналдың тек біліктілігі мен рұқсаты расталған бұзбайтын бақылау түрлерін ғана орындауын қамтамасыз етеді.

Бұзбайтын бақылауға жатпайтын, бірақ бұйымды бұзбай орындалатын қарап-тексерулер (бороскопиялық қарап-тексерулерді және осыған ұқсас әдістерді қоса алғанда) инспекциялардың жекелеген түрлері ретінде қарастырылады. Мұндай жұмыстарға қатысты ұйым персоналды тиісінше даярлауды және оның құзыреттілігін бағалауды қамтамасыз ететін рәсімдерді белгілейді.

Қолданылатын барлық әдістер, рәсімдер, персоналдың біліктілігіне қойылатын талаптар және бұзбайтын бақылауды орындау тәртібі ҰРБ-да құжатталады және бекітілген қызмет саласы шеңберінде ТҚК және Ж жұмыстарын орындау кезінде пайдаланылады.

13. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымда өзінің бекітілген қызмет саласына сәйкес жұмыстарды жоспарлау, орындау, өндірісті басқару және жұмыс сапасын бақылау үшін қызметкерлердің жеткілікті меншікті штатының болуын растайтын жүктеме есебі болады. Бұдан басқа, нақты қызметкерлер штаты нақты жұмыс ауысымы немесе жұмыс кезеңі үшін жоспарланғаннан аз болған жағдайда, орындауға қабылданған жұмыстардың жүктемесі қайта есептеледі.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бекітілген қызмет саласы шеңберінде мәлімделген ТҚК және Ж жұмыстарының барлық түрлерін орындау үшін қажетті білікті персоналдың жеткілікті санын қамтамасыз етеді. Персоналдың жеткіліктілігі деп ұйыммен еңбек немесе шарттық қатынастарда болатын және тиісті функцияларды орындау үшін қажетті біліктілігі мен құзыреттілігі бар қызметкерлердің болуы түсініледі.

Ұйым орындалатын жұмыстардың сипатын, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, персоналға қажеттілікті көрсететін жүктеме жоспарын (адам-сағат жоспарын) әзірлейді және жүргізеді. Жоспарды қалыптастыру кезінде авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеуге байланысты барлық қызмет түрлері, оның ішінде жоспарлау, жұмыс құжаттамасын дайындау, жұмыстарды орындау, инспекциялар, жазбаларды ресімдеу және тексеру, сондай-ақ өзге де қосалқы процестер ескеріледі. Жүктеме жоспары персоналдың жоспарланған болмауын да (оқу, демалыс және өзге де көзделген болмау кезеңдерін) ескереді.

Мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде персоналдың жүктеме жоспары әуе кемелерінің ангарға кіру жоспарымен сәйкестендіріледі. Авиациялық құрамдас бөліктерге техникалық қызмет көрсету жұмыстарын орындау кезінде жүктеме жоспары құрамдас бөліктерге қызмет көрсету бойынша жоспарланған жұмыс көлемімен сәйкестендіріледі. Шарттық міндеттемелердің сипаты жұмыс көлемін дәл болжауға мүмкіндік бермеген жағдайларда жүктеме жоспары ұйымның тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ететін ең төменгі жұмыс көлемі негізінде қалыптастырылады.

Ұйым кадр құрамының тұрақтылығын қамтамасыз етеді, бұл ретте авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының негізгі бөлігін ұйым штатында тұрған персонал орындайды. Уақытша өндірістік қажеттілікке байланысты жекелеген жағдайларда мұндай персоналдың жұмыс көлемі, функциялары мен жауапкершілігі құжатпен айқындалған және ұйымдық тұрақтылық деңгейінің төмендеуіне жол бермеу жөніндегі шаралар қабылданған жағдайда персоналды шарт негізінде тартуға жол беріледі.

Персоналдың жүктеме жоспары тұрақты түрде, бірақ тоқсанына кемінде бір рет, сондай-ақ жұмыс көлемі, қызмет саласы немесе техникалық қызмет көрсету жағдайлары өзгерген кезде қайта қаралуға және өзектендірілуге жатады. Персоналдың нақты жүктемесінің жоспарланған көрсеткіштерден елеулі ауытқулары талдануға және белгіленген тәртіппен ұйым басшылығына жеткізілуге жатады.

Басқару жүйесі және сәйкестік мониторингі жүйесі шеңберінде ұйым мынадай тәуекелдерді бағалау және төмендету рәсімдерін белгілейді:

- нақты персонал санының жоспарланған көрсеткіштермен салыстырғанда жеткіліксіз болуымен байланысты;
- шарт негізінде тартылатын персонал үлесінің уақытша ұлғаюымен байланысты.

Көрсетілген рәсімдер өндірістік жүктеме өзгерістеріне қарамастан ТҚК және Ж жұмыстарын орындаудың үздіксіздігін және СТ-196 талаптарының сақталуын қамтамасыз етуге бағытталған.

14. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым техникалық қызмет көрсету жұмыстарын орындауға, ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесіне немесе сапаны бақылауға қатысатын персоналдың құзыреттілік деңгейін белгілейді және бақылайды. Лауазымдық міндеттерге байланысты қажетті арнайы білімге қосымша, персоналдың құзыреттілігі ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттарын, оның ішінде адами факторларға байланысты аспектілерді қолдануды түсінуді қамтиды.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ТҚК және Ж жұмыстарын орындауға тартылатын персоналдың бағалау нәтижелерімен расталған қажетті құзыреттілікке ие болуын, сондай-ақ ұшу қауіпсіздігі және адами фактор мәселелері бойынша даярлауды қоса алғанда, бастапқы және мерзімді даярлықтан өтуін қамтамасыз етеді.

Персоналдың құзыреттілігін бағалау

Ұйым персоналдың құзыреттілігін бағалау рәсімін белгілейді және қолданады, ол қызметкерлердің бекітілген қызмет саласы шеңберінде өздеріне жүктелген функцияларды орындау қабілетін растауды қамтамасыз етеді. Құзыреттілікті бағалау жұмыстарды өз бетінше орындауды бастамас бұрын жүргізіледі және қызмет процесінде тұрақты бақылауға жатады.

ТҚК және Ж қызметіне тікелей немесе жанама қатысатын персонал, оның ішінде басшы персонал, жоспарлау жөніндегі мамандар, механиктер, мамандандырылған жұмыс түрлерінің персоналы, сертификаттаушы персонал, қолдаушы персонал, сондай-ақ шарт негізінде тартылатын персонал құзыреттілікті бағалауға жатады.

Құзыреттілікті бағалау мыналардың негізінде жүзеге асырылады:

- жұмыстардың практикалық орындалуын бағалау және (немесе) білімін тексеру;
- даярлығы, біліктілігі және жұмыс тәжірибесі туралы құжаттарды талдау;
- оқудан өту және жұмыстарды орындау туралы жазбаларды талдау.

Құзыреттілікті бағалау нәтижелері мыналарды айқындау үшін пайдаланылады:

- персоналға орындауға, бақылауға немесе растауға рұқсат етілетін жұмыстар тізбесін;
- қажетті қадағалау деңгейін;
- қосымша даярлау немесе біліктілікті арттыру қажеттілігін.

Құзыреттілікті бағалау рәсімі, оның нәтижелерін құжаттау тәртібі және жазбаларды сақтау ҰРБ-да белгіленеді.

Персоналды бастапқы және мерзімді даярлау

Ұйым персоналдың жұмыстарды өз бетінше орындауын бастамас бұрын бастапқы даярлығын, сондай-ақ персоналдың ұйымда жұмыс істейтін бүкіл кезеңі ішінде мерзімді даярлығын қамтамасыз етеді. Даярлау орындалатын функциялар мен жауапкершілік деңгейіне сәйкес көлемде жүргізіледі.

Бастапқы даярлау заңнама талаптарын, ұйымның ішкі рәсімдерін, қолданылатын пайдалану құжаттамасын және орындалатын функциялардың ерекшеліктерін қамтиды. Мерзімді даярлау ұйым қызметіндегі, қызмет саласындағы және жұмыстарды орындау жағдайларындағы өзгерістерді ескере отырып, персоналдың білімі мен дағдыларын қолдауға және өзектендіруге бағытталады.

Даярлықтан өту фактісі, оның мазмұны мен нәтижелері белгіленген тәртіппен құжаттауға және есепке алуға жатады.

Ұшу қауіпсіздігі және адами фактор бойынша даярлау

Ұйым орындалатын функцияларға сәйкес көлемде персоналды ұшу қауіпсіздігі мәселелері, оның ішінде қауіпсіздікті басқару қағидаттары мен адами фактор бойынша даярлауды қамтамасыз етеді. Қауіпсіздік бойынша бастапқы даярлықтан өту қажеттілігі ТҚК және Ж қызметіне тартылған барлық персонал үшін айқындалады.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындауға тікелей қатысатын персонал ұшу қауіпсіздігі бойынша бастапқы да, мерзімді де даярлықтан өтеді. Даярлықтың мазмұны мен тереңдігі орындалатын функциялардың сипатын, ұйым қызметінің ауқымын және персоналдың жауапкершілік деңгейін ескере отырып бейімделеді.

Ұшу қауіпсіздігі бойынша мерзімді даярлау білімнің өзектілігін қолдау, сондай-ақ қауіпсіздік және адами фактор мәселелері бойынша кері байланысты алу және талдау мақсатында жүргізіледі. Мұндай даярлық нәтижелері оқу

бағдарламаларын түзету және орындалатын жұмыстардың қауіпсіздігі мен сапасын арттыру жөніндегі шараларды қабылдау үшін пайдаланылады.

Құзыреттілікті бағалау, персоналды даярлау және ұшу қауіпсіздігі бойынша даярлау рәсімдері ұйымның басқару жүйесі мен сапа жүйесінің өзара байланысты элементтері болып табылады. Көрсетілген рәсімдер ҰРБ-да құжатталады және СТ-196 талаптарына тұрақты сәйкестікті қамтамасыз ету үшін тұрақты негізде қолданылады.

15. Әуе кемелеріне жедел техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым әуе кемесінің типі бойынша тиісті рейтингі бар «B1», «B2», «B3» санаттарындағы әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі сертификаттаушы персоналдың болуын қамтамасыз етеді.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында әуе кемелеріне жедел техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мәлімделген жұмыс түрлерін орындау үшін жеткілікті көлемде әуе кемесінің типі бойынша қолданыстағы рейтингі бар тиісті санаттардағы сертификаттаушы персоналдың болуын қамтамасыз етеді.

Жедел техникалық қызмет көрсету ақаулықтарды іздеуді, күрделі диагностикалық операцияларды немесе ұшуға жарамдылыққа әсер ететін конструкция элементтеріне араласуды талап етпейтін шамалы жоспарлы тексерулер мен ақауларды жою жөніндегі қарапайым жұмыстарды қамтиды. Рұқсат етілетін жұмыстар тізбесі техникалық қызмет көрсету бағдарламасымен, ұйымның ішкі рәсімдерімен және әуе кемесін пайдалану жағдайларымен айқындалады.

Ұйым жедел техникалық қызмет көрсетуге тартылатын сертификаттаушы персонал санаттарының құрамын мынадай шарттарда шектеуге құқылы:

- орындалатын жұмыстардың көлемі мен сипаты бар сертификаттаушы персоналдың құзыреті шегінен шықпайды;
- мұндай шектеулер ҰРБ-да нақты айқындалған және құжатталған;
- өзге санаттағы сертификаттаушы персоналды тартуды немесе жұмыстарды өзге жағдайларда орындауды талап ететін ақауларға әрекет ету тәртібі белгіленген.

Ұйым сертификаттаушы персоналдың тек оның санатына, біліктілігіне, әуе кемесінің типі бойынша рейтингіне және белгіленген ішкі рәсімдерге сәйкес келетін жұмыс түрлері бойынша ғана техникалық қызмет көрсету туралы куәліктерді ресімдеуін қамтамасыз етеді.

приложением 1016. Мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым әуе кемесінің типі бойынша тиісті рейтингі бар «C» санатындағы әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі сертификаттаушы персоналдың болуын қамтамасыз етеді. Ұйым әуе кемесінің типі бойынша тиісті рейтингтері бар «B1» және «B2» санаттарындағы әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі қолдаушы персоналдың жеткілікті санын қамтамасыз етеді. Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі мамандардың артықшылықтары Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 26 қыркүйектегі № 750 бұйрығымен бекітілген Авиация персоналы куәліктерін беру және олардың қолданылу мерзімін ұзарту қағидаларына 10-қосымшамен айқындалады.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымдар қызметіне қойылатын талаптарға сәйкес біліктілік талаптары (техникалық қызмет көрсету персоналының куәлігі, әуе кемесінің типі бойынша рейтингтер, расталған соңғы тәжірибе және мерзімді даярлық) сертификаттаушы персоналға да, қолдаушы персоналға да бірдей қолданылады.

Негізгі айырмашылық қолдаушы персоналдың қолдаушы персонал функцияларын орындау кезінде техникалық қызмет көрсету туралы куәлік беруге артықшылықтарының болмауында, өйткені мерзімдік (базалық) техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде техникалық қызмет көрсету туралы куәлікті «C» санатындағы сертификаттаушы персонал ресімдейді.

Бұл ретте ұйым жедел техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде сертификаттаушы персонал артықшылықтарына ие тұлғаларды мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде қолдаушы персонал ретінде пайдалануға құқылы.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым авиациялық құрамдас бөліктер бойынша сертификаттаушы персоналдың орындалатын функцияларға, жұмыс көлеміне және рұқсат беру мен сертификаттауға қойылатын белгіленген талаптарға сәйкес біліктілігінің болуын қамтамасыз етеді. Құрамдас бөліктер бойынша сертификаттаушы персоналдың біліктілігі бекітілген қызмет саласы шеңберінде тиісті құрамдас бөліктер түрлері бойынша жұмыстарды орындауға қажетті даярлығының, тәжірибесінің және рұқсатының болуымен расталады. Мұндай персоналдың өкілеттіктері, рұқсат етілген жұмыстар тізбесі және техникалық қызмет көрсету нәтижелерін ресімдеу тәртібі ұйымның ішкі рәсімдерімен айқындалады және ҰРБ-да көрсетіледі.

Ұйым құрамдас бөліктер бойынша сертификаттаушы персоналдың техникалық қызмет көрсету нәтижелері бойынша құжаттарды тек өз біліктілігі мен берілген өкілеттіктері шегінде, СТ-196 талаптарын және қолданылатын пайдалану құжаттамасын сақтай отырып ресімдеуін қамтамасыз етеді.

17. Сапа жүйесіне қатысты жауапты тұлға авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның атынан сертификаттаушы персоналға сертификаттау рұқсаттарын беруге де жауапты болады.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сапа жүйесінің жұмыс істеуіне жауапты тұлға ұйым атынан сертификаттаушы персоналға сертификаттау рұқсаттарын беру функцияларын да жүзеге асырады.

Сертификаттау рұқсаттарын беру сертификаттаушы персоналдың белгіленген талаптарға сәйкестігін растау, оның ішінде құзыреттілікті бағалау нәтижелері, қажетті біліктілігінің, тәжірибесінің және даярлығының болуы, сондай-ақ ұйымның ішкі рәсімдеріне сәйкестігі негізінде жүзеге асырылады.

Ұйым сертификаттау рұқсаттарын ресімдеуге немесе кері қайтарып алуға байланысты жекелеген әрекеттерді беру тәртібін айқындауға құқылы, егер осы салада шешім қабылдау үшін жауапкершілік сапа жүйесіне жауапты тұлғада қалса және мұндай тәртіп ҰРБ-да құжатталса.

Сертификаттау рұқсаттарын беру, ұзарту, тоқтата тұру және кері қайтарып алу СТ-196 талаптары мен ұйымның ішкі рәсімдерін ескере отырып, шешімдердің қадағалануын қамтамасыз ететін және мүдделер қақтығысын болдырмайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

18. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым барлық инженерлік-техникалық персоналдың тізілімін жүргізеді. Персонал тізілімінде мыналар қамтылады:

1) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі авиация персоналының куәліктері туралы мәліметтер;

2) персонал өткен барлық даярлық түрлері туралы мәліметтер;

3) берілген сертификаттау рұқсаттарының салалары;

4) шектеулі немесе біржолғы сертификаттау рұқсаттары бар персонал туралы деректер.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ТҚК және Ж жұмыстарын орындауға тартылатын барлық инженерлік-техникалық персоналдың тізілімін жүргізуді қамтамасыз етеді.

Персонал тізілімі құжатталған немесе электрондық нысанда жүргізіледі және персоналдың белгіленген талаптарға сәйкестігін растауға мүмкіндік беретін өзекті мәліметтерді қамтиды, оның ішінде:

1. авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі авиация персоналының куәліктері туралы мәліметтер;

2. персонал өткен даярлықтың барлық түрлері туралы мәліметтер;

3. берілген сертификаттау рұқсаттарының салалары мен көлемі;

4. шектеулі немесе біржолғы сертификаттау рұқсаттары бар персонал туралы деректер.

Ұйым персоналдың біліктілігі, даярлығы, өкілеттіктері немесе мәртебесі өзгерген кезде персонал тізіліміндегі мәліметтердің уақтылы жаңартылуын қамтамасыз етеді және тізілімді сапа жүйесі шеңберінде персоналдың ТҚК және Ж жұмыстарын орындауға жіберілуін растау үшін пайдаланады.

19. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым инженерлік-техникалық персонал құрамындағы тұлға осы ұйымнан босатылған күннен бастап тізілім деректерін кемінде екі жыл сақтайды.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым тиісті тұлғамен еңбек немесе шарттық қатынастар тоқтатылған күннен бастап инженерлік-техникалық персонал тізілімінің деректерін кемінде екі жыл сақтауды қамтамасыз етеді.

Персонал тізіліміне енгізілген барлық мәліметтер, оның ішінде авиация персоналының куәліктері, даярлық, берілген сертификаттау рұқсаттары және олардың шектеулері туралы деректер сақталуға жатады. Көрсетілген деректер ұйымның ішкі рәсімдерінде белгіленген тәртіппен құжатталған немесе электрондық нысанда сақталады және сапа жүйесі шеңберінде СТ-196 талаптарының сақталуын растау үшін пайдаланылады.

4-параграф. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның жабдығына, аспаптарына және материалдарына қойылатын талаптар

20. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өзінің қызмет саласына сәйкес жұмыстарды орындау үшін қажетті жабдықта, аспаптарға және материалдарға ие болады.

Егер авиациялық техниканы әзірлеуші нақты жабдықты немесе аспапты қолдануды белгілесе, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым осы жабдықты немесе аспапты пайдаланады, ҰРБ-да жабдықтың немесе аспаптың өзге түрлерін қолдану жөніндегі рәсімдер белгіленген жағдайларды қоспағанда. Мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындайтын ұйым авиациялық техниканы мұқият тексеруге мүмкіндік беретін қажетті қол жеткізу құралдарымен және платформалармен (немесе балама жабдықпен) жарақтандырылады.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бекітілген қызмет саласы шегінде жұмыстарды орындау үшін қажетті аспаптар мен жабдықтың болуын және қолданылуын қамтамасыз етеді.

Ұйым авиациялық техниканың пайдалану құжаттамасында көзделген аспаптар мен жабдықты пайдаланады. Балама аспапты немесе жабдықты қолдануға мұндай тәртіп ұйымның ішкі рәсімдерінде көзделген және орындалатын жұмыстардың сапасы мен қауіпсіздігі бөлігінде баламалылық қамтамасыз етілген жағдайда жол беріледі.

Аспаптар мен жабдық жұмыстарды орындау үшін тұрақты қолжетімді болады, сирек пайдаланылатын жекелеген аспаптар мен жабдық түрлерін қоспағанда. Мұндай аспаптар мен жабдықтың қолжетімділігін қамтамасыз ету тәртібі, оның ішінде оларды алу және пайдалану шарттары ұйымның ішкі рәсімдерінде белгіленеді.

Мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде ұйым әуе кемесіне жеткілікті қол жеткізу құралдарының болуын қамтамасыз етеді, олар қарап-тексерулер жүргізуге және жұмыстарды толық көлемде орындауға мүмкіндік береді.

Ұйым қызмет көрсету, тексеру және (немесе) калибрлеу бөлігінде бақылауға жататын аспаптар мен жабдықты сәйкестендіруді және олардың тізілімін жүргізуді қамтамасыз етеді. Көрсетілген тізілімге ұйым пайдалануға рұқсат берген персоналдың жеке аспаптары мен жабдығы да енгізіледі. Тізілім СТ-196 талаптарына сәйкес ұйымның бекітілген қызмет саласы шегінде жұмыстарды орындау қабілетін растау үшін сапа жүйесінің элементі ретінде пайдаланылады.

21. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым барлық жабдық пен аспаптарды, оның ішінде бақылау құралдарын есепке алу және олардың жарамдылығы мен дәлдігін қамтамасыз ететін кезеңділікпен тексеру бойынша жұмыстарды жүргізеді.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым барлық аспаптар мен жабдықты таңбалау жүйесіне ие болады, ол келесі тексерудің, қызмет көрсетудің немесе калибрлеудің қашан жүргізілетіні және элементтің айқын байқалмайтын қандай да бір өзге себеппен пайдалануға жарамсыз болып табылатыны туралы ақпарат береді.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым барлық жоғары дәлдікті (прецизиялық) аспаптар мен жабдықтың тізілімін калибрлеулер және пайдаланылған стандарттар туралы есептік деректермен бірге жүргізеді.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым аспаптар мен жабдықты бақылау рәсімдерін белгілейді және қолданады, олар тұрақты негізде қарап-тексеруді, қызмет көрсетуді және қажет болған жағдайда тексеруді немесе калибрлеуді қамтиды.

Ұйым аспаптарды, жабдықты және өлшеу құралдарын сәйкестендіру және таңбалау жүйесінің болуын қамтамасыз етеді, бұл олардың мәртебесін, келесі қарап-тексеру, қызмет көрсету немесе калибрлеу мерзімін, сондай-ақ пайдалануға жарамсыздық фактісін бізмәнді айқындауға мүмкіндік береді. Таңбалау персоналды жұмыстарды орындау кезінде аспаптар мен жабдықты қолдануға рұқсат етілуі туралы хабардар ету үшін пайдаланылады.

Дәлдігі бақылауға жататын аспаптар мен жабдық үшін ұйым орындалған қарап-тексерулер, қызмет көрсету, тексеру және (немесе) калибрлеу, сондай-ақ қолданылған эталондар туралы мәліметтерді қамтитын прецизиялық аспаптар мен жабдық тізілімін жүргізеді. Тізілім аспаптар мен жабдықтың пайдалануға жарамдылығын растау үшін сапа жүйесінің элементі ретінде пайдаланылады.

Аспаптар мен жабдықты қарап-тексеру, қызмет көрсету және калибрлеу, егер пайдалану нәтижелерімен өзгеше негізделмесе және ұйымның ішкі рәсімдерінде белгіленбесе, дайындаушы талаптарына сәйкес орындалады. Қолданылатын стандарттар мен эталондар салада жалпы қабылданған талаптарға сәйкес келеді және ТҚК және Ж жұмыстарын орындау кезінде өлшеулердің дұрыстығын қамтамасыз етеді.

5-параграф. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар

22. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу, оның ішінде модификациялар мен жөндеулерді орындау кезінде қажетті пайдалану құжаттамасына ие болады және оны пайдаланады.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бекітілген қызмет саласы шегінде жұмыстарды орындау үшін қажетті пайдалану құжаттамасының болуын, өзектілігін және қолданылуын қамтамасыз етеді.

Ұйым қызмет көрсетілетін авиациялық техника типтеріне, құрамдас бөліктерге және технологиялық процестерге қатысты құжаттаманы ғана пайдаланады. Пайдалану құжаттамасы жұмыстар орындалатын сәтте персоналға қолжетімді болуы және ішкі рәсімдерде көзделген жағдайларды қоспағанда, өзгеріссіз түрде пайдаланылуы тиіс.

23. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі қолданылатын құжаттама мыналарды білдіреді:

- 1) ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі нұсқаулар және уәкілетті ұйым шығарған ұшуға жарамдылық директивалары;*
- 2) авиациялық техниканы әзірлеуші мемлекет шығарған кез келген қолданылатын ұшуға жарамдылық директивалары;*
- 3) авиациялық техниканың үлгі сертификатын және оған толықтыруларды ұстаушылар шығарған ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі қолданылатын нұсқаулар;*
- 4) осы Сертификаттау талаптарының 30-тармағына сәйкес шығарылған кез келген қолданылатын құжаттар мен деректер;*
- 5) егер олар осы Сертификаттау талаптарының 30-тармағының 2), 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген нұсқаулардан өзгеше болса немесе өзге нақты ұсынымдар мүлдем болмаса, уәкілетті ұйым шығарған директивалар.*

СТ-196 талаптары шеңберінде авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бекітілген қызмет саласына және нақты орындалатын жұмыс түрлеріне сәйкес көлемде қолданылатын пайдалану құжаттамасының болуын және пайдаланылуын қамтамасыз етеді, оның ішінде техникалық қызмет көрсетуге қатысты барлық нормативтік талаптарды, оларға байланысты түсіндірме материалдарды және барлық қолданылатын ұшуға жарамдылық директиваларын қамтиды.

Ұйым авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау үшін қажетті пайдалану құжаттамасын, оның ішінде ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі міндетті нұсқауларды және белгіленген талаптарға сәйкес қолданылуға жататын өзге де құжаттарды пайдаланады. Пайдаланылатын құжаттаманың көлемі қызмет класына, жұмыстардың сипатына және оларды орындау жағдайларына қарай айқындалады.

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді орындайтын ұйым қолданылатын көлемде мыналарды пайдаланады:

- әуе кемесіне техникалық қызмет көрсетудің бекітілген бағдарламасын;
- техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықты;
- жөндеу жөніндегі нұсқаулықты;
- конструкцияны қарап-тексеру жөніндегі құжаттарды;
- коррозияның алдын алу және оны бақылау жөніндегі құжаттарды;
- сервистік бюллетеньдерді, хаттарды және нұсқауларды;

- модификациялар жөніндегі құжаттарды;
- бұзбайтын бақылау жөніндегі нұсқауларды;
- бөлшектер каталогтарын;
- нақты әуе кемесі типінің ұшуға жарамдылығын қолдауға қатысты өзге де құжаттарды.

Қозғалтқыштар мен қосалқы күш қондырғыларына техникалық қызмет көрсету

Қозғалтқыштарға және (немесе) қосалқы күш қондырғыларына техникалық қызмет көрсетуді орындайтын ұйым мыналарды пайдаланады:

- техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі нұсқаулықтарды;
- сервистік бюллетеньдерді, хаттарды және нұсқауларды;
- модификациялар жөніндегі құжаттарды;
- бұзбайтын бақылау жөніндегі нұсқауларды;
- бөлшектер каталогтарын;
- өзге де қолданылатын пайдалану құжаттамасын.

Құрамдас бөліктерге техникалық қызмет көрсету

Құрамдас бөліктерге (толық жинақталған қозғалтқыштар мен қосалқы күш қондырғыларын қоспағанда) техникалық қызмет көрсетуді орындайтын ұйым мыналарды пайдаланады:

- құрамдас бөліктерге техникалық қызмет көрсету және (немесе) жөндеу жөніндегі нұсқаулықтарды;
- дайындаушылардың сервистік бюллетеньдері мен хаттарын;
- қажет болған жағдайда – құрамдас бөлік орнатылатын бұйымдарға қатысты құжаттарды.

Мамандандырылған жұмыс түрлері

Мамандандырылған жұмыс түрлерін орындайтын ұйым мыналарды пайдаланады:

- мамандандырылған жұмыстың нақты түріне қатысты пайдалану құжаттамасы мен рәсімдерді;
- мәлімделген қызметтерді орындау үшін қажетті технологиялық нұсқаулар мен процестер сипаттамаларын.

Құжаттама көлемінің жұмыстарды орындау жағдайларына сәйкестігі

Пайдалану құжаттамасының көлемі нақты өндірістік алаңдағы жұмыстардың нақты көлемін ескере отырып айқындалады:

- мерзімдік техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде қолданылатын құжаттаманың іс жүзінде толық жиынтығы пайдаланылады;
- жедел техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде мәлімделген жұмыстарды орындауға жеткілікті құжаттаманың шектеулі жиынтығы пайдаланылады (мысалы, техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулық және бөлшектер каталогы).

24. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өндірістік персонал пайдаланатын авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттамада дәл емес, толық емес немесе қате рәсімдер, технологиялар, мәліметтер немесе нұсқаулар анықталған кезде осындай деректерді тіркеуді және авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттаманың авторын хабардар етуді қамтамасыз ететін рәсімдерді белгілейді.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ТҚК және Ж жұмыстарын орындау кезінде пайдаланылатын пайдалану құжаттамасындағы дәлсіздік, толық еместік немесе екіұштылық жағдайларын анықтауды, тіркеуді және өңдеуді қамтамасыз ететін рәсімді белгілейді.

Персонал қолданылатын пайдалану құжаттамасында дәл емес, толық емес немесе біркәнді емес ақпаратты анықтаған жағдайда ұйым мұндай факт туралы мәліметтердің ұйымда қолданылатын ішкі ақпараттандыру жүйесі шеңберінде тіркелуін қамтамасыз етеді. Мұндай жағдайларды тіркеу олардың ұшу қауіпсіздігіне және орындалатын жұмыстардың сапасына ықтимал әсерін бағалау үшін пайдаланылады.

Ұйым анықталған сәйкессіздіктер туралы әзірлеушіні немесе пайдалану құжаттамасының иесін түсіндірмелер, түзетулер немесе құжаттаманың жаңартылған редакциясын алу мақсатында уақтылы хабардар етуді қамтамасыз етеді. Мұндай хабарлау мен хат алмасу туралы жазбалар анықталған сәйкессіздік жойылғанға немесе құжаттаманы әзірлеуші ресми түсіндірме бергенге дейін сақталады.

Пайдалану құжаттамасындағы сәйкессіздіктерді анықтау, тіркеу және өңдеу рәсімі, сондай-ақ құжаттаманы әзірлеушімен немесе иесімен өзара іс-қимыл тәртібі ҰРБ-да құжатталады және басқару жүйесі мен сапа жүйесінің элементі ретінде тұрақты негізде қолданылады.

25. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым нұсқауды тек техникалық қызмет көрсету және жөндеу сапасы жөніндегі нұсқаулықта (ҰРБ-да) айқындалған тәртіппен өзгертеді, бұл ретте жөндеу мен модификацияларға арналған құжаттаманы әзірлеу процестері бұған жатпайды.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқауларға өзгерістер енгізуді бастамалау, бағалау, келісу және қолдану тәртібін реттейтін рәсімді белгілейді.

Рәсім техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқауға өзгеріс ұсынатын персоналдың мұндай өзгерістің практикада қолданылуы мен іске асырылуын, оның ішінде жұмысты орындаудың өзгертілген тәртібін көрсету арқылы растауын көздейді. Өзгерістің сипаты мен ықтимал әсеріне қарай ұйым техникалық қызмет көрсетудің сапасы мен қауіпсіздігінің баламалы немесе одан жоғары деңгейіне қол жеткізілетінін растау мақсатында тәуекелдерді бағалайды.

Техникалық қызмет көрсету жөніндегі өзгертілген нұсқауларды бекітуді СТ-196 талаптарының сақталуы расталған жағдайда сәйкестік мониторингіне жауапты персонал жүзеге асырады. Ұйым нұсқауды әзірлеушіні енгізілген өзгерістер туралы хабардар етуді қамтамасыз етеді және рәсімнің барлық кезеңдерінің орындалуын растайтын жазбаларды сақтайды. Ұйым мыналарды қамтамасыз етеді:

- техникалық қызмет көрсету жөніндегі өзгертілген нұсқауларда өзгерістердің нақты сәйкестендірілуі;
- құжатталған немесе электрондық нысанда құжатқа өзгерістер енгізу процесінің толық қадағалануы;
- өзгертілген нұсқаулардың тек ұйымның ішкі рәсімдерінде белгіленген жағдайлар шегінде қолданылуы.

Егер техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқауларға енгізілетін өзгерістер конструкция конфигурациясына және ұшуға жарамдылық шектеулеріне қатысты шектеулерді қозғаса, мұндай өзгерістерді бекітудің белгіленген тәртібінен өтпей оларды енгізуге жол берілмейді.

Техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқауларға өзгерістер енгізу рәсімі ҰРБ-да құжатталады және СТ-196 талаптарына сәйкес сапа жүйесі мен ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің элементі ретінде қолданылады.

26. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өз қызметінде пайдалану үшін жұмыс технологиялық карталарын әзірлеудің жалпы жүйесін құрады. Бұдан басқа, ұйым осы Сертификаттау талаптарында көзделген авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттамадан ақпаратты осы жұмыс технологиялық карталарына толық және дәл көшіреді. Жұмыс технологиялық карталарын электрондық түрде жүргізуге және электрондық дерекқорда сақтауға жол беріледі.*

Мұндай жағдайларда ұйым дерекқорды рұқсатсыз өзгертулерден қорғауды және негізгі дерекқорға кез келген өзгеріс енгізілген сәттен бастап 24 сағаттан аспайтын мерзімде жаңартылатын резервтік дерекқордың болуын қамтамасыз етеді. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі күрделі жұмыс түрлерінің орындалуын есепке алу үшін олардың технологиясы жұмыс кезеңдеріне бөле отырып, жұмыс технологиялық карталарына көшіріледі.

Егер ұйым авиациялық техниканы пайдаланушыға оның өз жұмыс технологиялық карталары жүйесін пайдалануды талап ететін техникалық қызмет көрсету және жөндеу қызметтерін көрсетсе, пайдаланушының осындай карталар жүйесін пайдалануға жол беріледі. Бұл жағдайда ұйым авиациялық техниканы пайдаланушының жұмыс технологиялық карталарының дұрыс орындалуын қамтамасыз ететін рәсімді қабылдайды.

Жұмыстардың орындалуын растау және қадағалануды қамтамасыз ету үшін ұйым техникалық қызмет көрсету тапсырмалары құрылымдалған түрде көрсетілетін жұмыс технологиялық карталары жүйесін қолданады.

Техникалық қызмет көрсету жұмыстары жұмыс технологиялық карталарына көшірілуге жатады және қажет болған жағдайда мынадай дәйекті кезеңдерге бөлінеді:

- бөлшектеу;
- жұмыстарды орындау;
- құрастыру;
- бақылау және (немесе) сынақтар.

Бірнеше маман қатысатын ұзақ жұмыстарды орындаған жағдайда әрбір тұлға нақты орындаған операциялар көлемін айқындауға мүмкіндік беретін қосымша жұмыс карталарын немесе парақтарын пайдалануға жол беріледі. Жұмыс технологиялық карталары жүйесі жазбалардың техникалық қызмет көрсету жөніндегі нақты тапсырмаларға біркәнді байланыстырылуын қамтамасыз етеді.

Жұмыс технологиялық карталары жүйесі әртүрлі нысандарда іске асырылуы мүмкін, оның ішінде, бірақ олармен шектелмей:

- механиктің анықталған ақау және орындалған әрекеттер туралы пайдаланылған пайдалану құжаттамасы мен оның редакциясын көрсете отырып жасаған жазбалары;
- уәкілетті персонал ресімдеген ақаулар және орындалған жұмыстар туралы жазбалары бар әуе кемесінің борт журналы;
- авиациялық техниканы немесе құрамдас бөліктерді дайындаушы шығарған техникалық қызмет көрсету бақылау парақтары.

27. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өз персоналына авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттаманы кедергісіз пайдалану мүмкіндігін қамтамасыз етеді.*

Пайдалану құжаттамасы техникалық қызмет көрсетуді орындайтын персоналға қызмет көрсетілетін әуе кемесіне немесе құрамдас бөлікке тікелей жақын жерде, нақты жұмыстарды орындау үшін қажетті көлемде қолжетімді болуы тиіс.

Электрондық жүйелер пайдаланылған жағдайда ұйым орындалатын жұмыстар көлеміне сәйкес келетін жұмыс орындарының (терминалдардың) жеткілікті санын немесе құжаттаманың қағаз көшірмелерін жедел алу мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Осындай талаптар деректерді электрондық нысанда сақтау кезінде де қолданылады.

28. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттаманың жай-күйін бақылау рәсімдерін белгілейді, олар оның уақтылы жаңартылуына кепілдік береді. Егер құжаттаманың жай-күйін мұндай бақылауды авиациялық техниканы пайдаланушы/тапсырыс беруші жүзеге асырып, осы құжаттаманы өзі ұсынса, ұйым мұны пайдаланушының/тапсырыс берушінің құжаттамаға барлық міндетті өзгерістер енгізілгенін растайтын хатын не пайдаланушы/тапсырыс беруші ұсынған құжаттама өзгерістерінің есепке алынған парағын ұсыну арқылы растайды.*

Авиациялық техниканы пайдаланушы немесе тапсырыс беруші ұсынған пайдалану құжаттамасы пайдаланылған жағдайда ұйым оны келісілген шарттар шеңберінде қолдануды қамтамасыз етеді. Жұмыстар аяқталғаннан кейін мұндай құжаттаманы сақтау жазбаларды жүргізу талаптарын сақтау үшін қажетті көлемде жүзеге асырылады.

29. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымда жөндеу, технологиялық және бақылау құжаттамасы болады.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымда бекітілген қызмет саласы шегінде жұмыстарды орындауға қажетті жөндеу, технологиялық және бақылау құжаттамасы болады.

Көрсетілген құжаттама деп мыналарды айқындайтын құжаттар түсініледі:

- жөндеу және технологиялық операцияларды орындау тәртібі мен тәсілдерін;
- қолданылатын әдістерді, жұмыстарды орындау реттілігі мен жағдайларын;
- орындалған жұмыстардың нәтижелерін бақылауға, тексеруге және растауға қойылатын талаптарды.

Жөндеу, технологиялық және бақылау құжаттамасы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау кезінде қолданылады, өзекті күйде ұсталады және сапа жүйесінің элементі ретінде ұйым белгілеген тәртіппен персонал пайдаланады.

30. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым құрамы мен саны бойынша мыналарды қамтамасыз ететін есепке алынған конструкторлық құжаттама жиынтығына ие болады:

1) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның технологиялық құжаттаманы әзірлеуін;

2) жөндеу құралдарын әзірлеу және дайындауды;

3) авиациялық техниканы жөндеу процесінде барлық ақауларды (дефектілерді) анықтауды және оларды бағалау мен жою жөнінде шешімдер қабылдауды;

4) авиациялық техниканы модификациялау және қалпына келтіру жөндеуін орындауды;

5) бөлшектерді дайындауды.

СТ-196 30-тармағының талаптарын орындау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бекітілген қызмет саласы шегінде мәлімделген қызмет түрлерін орындауға құрамы мен көлемі бойынша жеткілікті есепке алынған конструкторлық құжаттама жиынтығына ие болады.

Есепке алынған конструкторлық құжаттаманың болуы және қолданылуы мыналарды орындау мүмкіндігін қамтамасыз етеді:

- авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі процестерді, операцияларды және жұмыстарды орындау реттілігін сипаттауды қоса алғанда, ұйымның технологиялық құжаттамасын әзірлеуді;
- жөндеу және қалпына келтіру жұмыстарын белгіленген тәртіппен орындау үшін қажетті жөндеу құралдарын әзірлеуді және дайындауды;
- жөндеу процесінде авиациялық техниканың ақауларын (дефектілерін) анықтауды, сондай-ақ оларды бағалау, жіктеу және жою тәсілдері бойынша негізделген шешімдер қабылдауды;
- авиациялық техниканы модификациялау және қалпына келтіру жөндеуін қолданылатын талаптар мен бекітілген деректерге сәйкес орындауды;
- белгіленген қызмет саласы шеңберінде және бекітілген конструкторлық және технологиялық құжаттаманы қолдана отырып рұқсат етілетін бөлшектерді дайындауды. ААК-AIR-P.0585 әдістемелік нұсқаулығын қараңыз.

Конструкторлық құжаттама ұйым белгілеген тәртіппен есепке алуға, өзектілігін бақылауға және қолдануға жатады.

31. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мыналарды қамтамасыз етеді:

1) конструкторлық құжаттаманы басқару рәсімін әзірлеуді;

2) жөнделетін авиациялық техниканың әрбір түрі бойынша жөндеуге арналған құжаттар ведомосының болуын;

3) қолданыстағы конструкторлық құжаттаманы есепке алуды және сақтауды ұйымдастыруды;

4) келіп түсетін өзгерістерді енгізуді және оларды орындаушылар мен техникалық бақылау бөлімі қызметкерлеріне жеткізуді;

5) жарамсыз конструкторлық құжаттаманы айналымнан алып тастауды.

32. Авиациялық техниканы жөндеу (модификациялау) әуе кемесін дайындаушы немесе әзірлеуші әзірлеген не бекіткен жөндеу құжаттамасы (Жөндеу жөніндегі нұсқаулық, негізгі қосылыстар мен жөндеу рұқсаттарының альбомы) бойынша жүзеге асырылады. Жөндеу құжаттамасында жұмыстарды орындау әдістері, реттілігі мен жағдайлары, бақыланатын параметрлер мен бақылау тәсілдері, технологиялық жарақтар, аспаптар мен материалдар, авиациялық техниканы зақымдану мен ластанудан қорғауға, өндірістік ортаға қойылатын талаптар, бөлшектерді сәйкестендіру тәсілдері көрсетілуі тиіс. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым технологиялық құжаттаманы пайдалануды, оған өзгерістер енгізуді, орындаушыларға жеткізуді, есепке алуды және сақтауды жүзеге асырады.

Әуе кемелерінің (құрамдас бөліктерінің) жекелеген даналарын модификациялау әуе кемесін әзірлеушінің құжаттамасы бойынша немесе онымен келісілген құжаттама бойынша орындалады.

33. Авиациялық техниканы жөндеудің (модификациялаудың) барлық кезеңдерінде мынадай мәліметтерді қамтитын бақылау құжаттамасы ресімделеді:

1) авиациялық техниканың атауы мен нөмірі;
2) орындалған жұмыстардың көлемі мен мазмұны, оның ішінде модификациялар және конструкторлық және технологиялық құжаттама талаптарынан рұқсат етілген ауытқулар (техникалық шешімдер парақтары, рұқсат карталары);
3) бөлшектердің, тораптардың және авиациялық техниканың нақты сипаттамалары мен параметрлері;
4) жұмыстарды орындау және бақылау күндері;
5) жөндеуді (модификациялауды) орындаушылардың және оларды бақылаған тұлғалардың тегі мен қолдары (мөртабандары, жеке таңбалары).
Бақылау құжаттамасын осы Сертификаттау талаптарының 26-тармағына сәйкес электрондық түрде жүргізуге және электрондық дерекқорда сақтауға жол беріледі.

34. Жөндеу құжаттамасының құрамы мен нысандарын (эталондық Жөндеу ісін) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым авиациялық техника типіне және жөндеуді ұйымдастыруға қатысты әуе кемесін әзірлеушінің қолданыстағы құжаттамасы негізінде әзірлейді, бекітеді және түзетеді.
Бұйымға ресімделген жөндеу құжаттамасы «Авиациялық техниканы жөндеу ісі» деген атаумен бір құжаттар топтамасына жинақталады.

35. Бұйымның әрбір данасына ресімделген «Авиациялық техниканы жөндеу ісі» эталондық «Авиациялық техниканы жөндеу ісіне» сәйкес келуі тиіс.
«Авиациялық техниканы жөндеу ісі» ұйымда бұйым есептен шығарылғанға дейін сақталады. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым таратылған кезде «Авиациялық техниканы жөндеу ісі» азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым айқындаған ұйымға беріледі.

36. Пайдалану құжаттамасының номенклатурасы мен оны жүргізу тәртібі осы сертификаттау талаптарының талаптарына сәйкес келеді.

6-параграф. Өндірісті жоспарлауға қойылатын талаптар

37. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым орындалатын жұмыстардың көлемі мен күрделілігіне сәйкес келетін және барлық ресурстарды жоспарлау үшін пайдаланылатын өндірісті жоспарлау жүйесіне ие болады:

авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын қауіпсіз орындау үшін қажетті персоналды, жабдықты, аспаптарды, материалдарды, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттаманы және өндірістік үй-жайларды.

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым бекітілген қызмет саласы шегінде жұмыстардың тиісінше және уақтылы орындалуын қамтамасыз ететін өндірістік қызметті жоспарлау жүйесін белгілейді және қолданады.

Жоспарлау функциялары

Өндірістік қызметті жоспарлау өзара байланысты екі элементті қамтиды:

1. техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау мына ресурстардың болуы бойынша қайшылықтарға әкелмеуін қамтамасыз етуге бағытталған жұмыстарды алдын ала жоспарлау:
 - персоналдың;
 - аспаптар мен жабдықтың;
 - материалдар мен қосалқы бөлшектердің;
 - пайдалану құжаттамасының;
 - өндірістік үй-жайлар мен алаңдардың;
2. техникалық қызмет көрсетуді орындау процесінде жұмыстарды ұйымдастыру, оның ішінде:
 - жұмыс топтары мен ауысымдарды қалыптастыру;
 - персоналға қажетті қолдауды қамтамасыз ету;
 - жұмыстарды орындау кезінде шамадан тыс уақыт қысымына жол бермеу.

Жоспарлау кезінде ескерілетін факторлар

Жоспарлау рәсімдерін әзірлеу және қолдану кезінде ұйым, оның ішінде, мыналарды ескереді:

- логистика және жабдықтау мәселелерін;
- қорлар мен материалдарды басқаруды;
- өндірістік үй-жайлардың болуы мен ауданын;
- жұмыстардың еңбек сыйымдылығын және адам-сағаттардың қолжетімділігін бағалауды;
- жұмыстар мен жұмыс орындарын дайындауды;
- ангарлар мен өзге де өндірістік аймақтардың қолжетімділігін;
- өндірістік орта жағдайларын (қол жеткізу, жарықтандыру, тазалық);
- ішкі бөлімшелермен және сыртқы жеткізушілермен және мердігерлермен үйлестіруді;
- персоналдың жұмыс қабілеті ең жоғары кезеңдерде аса маңызды жұмыстарды орындауды жоспарлауды.

Трудового 38. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жоспарлау және ауысымдық жұмысты ұйымдастыру Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінің талаптарына сәйкес адамның психофизиологиялық шектеулерін ескере отырып жүргізіледі.*

СТ-196 38-тармағын іске асыру мақсатында, оған сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жоспарлау және ауысымдық жұмысты ұйымдастыру Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінің талаптарына сәйкес адамның психофизиологиялық шектеулерін ескере отырып жүргізіледі, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым жұмыстарды жоспарлау мен орындау кезінде адами фактор факторларын, оның ішінде персоналдың шаршауын ескеруді қамтамасыз етеді.

Жұмыстарды жоспарлау және ауысымдық кестелерді қалыптастыру кезінде шаршау қаупін есепке алу тәртібі мен дәрежесі орындалатын жұмыстардың сипатын, оларды орындау жағдайларын, орнын, уақытын және тартылған персонал құрамын ескере отырып айқындалады. Көрсетілген тәсіл авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеудің нақты жағдайларына байланысты сараланып қолданылады.

Басқару жүйесі шеңберінде ұйым:

- қауіпсіздік саласындағы саясатты қалыптастыру кезінде шаршау мәселелерін ескереді;
- ішкі ақпараттандыру және талдау тетіктері арқылы шаршау факторларын анықтау және есепке алу мүмкіндігін қамтамасыз етеді;
- шаршауға байланысты тәуекелдерді бағалау мен басқаруды басқару жүйесінің негізгі процестеріне енгізеді;
- қауіпсіздікті ілгерілету жөніндегі іс-шараларды пайдаланады және персоналды даярлауды тиісінше бейімдейді.

Ауысымдық жұмысты ұйымдастыру кезінде ұйым техникалық қызмет көрсету саласындағы белгіленген талаптар мен үздік практикаларды ескереді. Персоналға толыққанды демалысты жоспарлау мүмкіндігін қамтамасыз ету мақсатында ауысым кестелері алдын ала жеткізіледі. Персонал белгіленген уақыттан тыс жұмыс істеуге келіскеннің өзінде ауысым ұзақтығы тек басқарушылық себептермен ұлғайтылмайды.

Өндірістік себептер бойынша жұмыс уақытын едәуір ұлғайту немесе ауысымдық кестелерді өзгерту қажет болған жағдайда ұйым тәуекелдерді төмендету шараларын көздейтін белгіленген рәсімдерді қолданады. Мұндай рәсімдермен қамтылмаған жағдайларда өтемдік шараларды, оның ішінде бақылауды күшейтуді, аса маңызды жұмыстарды орындауды шектеуді және қосымша демалыс үзілістерін беруді айқындай отырып, қосымша тәуекелдерді бағалау жүргізіледі.

39. *Ауысым ауысуына немесе орындаушылар құрамының өзгеруіне байланысты авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жалғастыруды немесе аяқтауды беру қажет болған кезде тиісті ақпарат ауысымды тапсыратын персоналдан ауысымды қабылдайтын персоналға беріледі.*

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының үздіксіздігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым персонал ауысқан кезде ақпараттың тиімді берілуін қамтамасыз етеді.

Ақпаратты тапсырудың (ауысымның) негізгі мақсаты техникалық қызмет көрсету жұмыстарын жалғастыруды немесе аяқтауды беру сәтінде ақпарат алмасудың толықтығы мен дұрыстығын қамтамасыз ету болып табылады.

Жұмыстарды және персонал ауысымын тиімді тапсыру мынадай шарттар бір мезгілде орындалған кезде қамтамасыз етіледі:

- жұмысты тапсыратын қызметкер орындалатын жұмыстардың жай-күйін дұрыс бағалай алады және қабылдайтын қызметкерге міндеттердің орындалу барысы, анықталған ерекшеліктер, шектеулер және аяқталмаған әрекеттер туралы барлық елеулі мәліметтерді дұрыс жеткізе алады;
- жұмысты қабылдайтын қызметкер жұмыстарды қауіпсіз жалғастыру немесе аяқтау үшін қажетті ақпаратты қабылдауға, түсінуге және меңгеруге қабілетті;
- ұйымда ақпаратты беру тәртібі рәсімделген және қолданылады, ол мыналарды көздейді:
 - қажет болған жағдайда ауысымдардың алдын ала жоспарланған қабаттасуын (қызметкерлердің бірлескен қатысу уақытын);
 - ақпаратты беру жүргізілетін орын мен жағдайларды айқындауды;
 - ішкі рәсімдермен белгіленген ақпарат берудің бірыңғай форматын.

7-параграф. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары туралы мәліметтерді есепке алуға қойылатын талаптар

40. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым орындалған жұмыстар туралы барлық ақпаратты тіркейді. Ұйым барлық талаптардың сақталуын растау үшін қажетті есептік мәліметтерді сақтайды:*

- 1) *техникалық қызмет көрсету туралы куәліктердегі куәландыру жазбаларын қамтитын авиациялық техниканы тексерулер мен қарап-тексерулер туралы;*
- 2) *жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде қажеттілігі туындаған кез келген жоспардан тыс жұмыстар туралы;*
- 3) *авиациялық техникада орындалған жөндеу немесе бақылау-қалпына келтіру жұмыстарының мазмұны туралы;*
- 4) *жерүсті және ұшу сынақтары туралы;*
- 5) *ұшуға жарамдылық директиваларына және ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі нұсқауларға қатысты жұмыстар туралы;*
- 6) *орындалған жұмыстарға рәсімделген техникалық қызмет көрсету туралы куәлік.*

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі тиісінше ресімделген және сақталған есептік деректер мынадай негізгі функциялардың орындалуын қамтамасыз етеді:

1. әуе кемелерінің иелері мен пайдаланушылар үшін – әуе кемесінің немесе құрамдас бөліктің ұшуға жарамдылығының ағымдағы жай-күйін айқындауға, сондай-ақ жоспарлы және жоспардан тыс техникалық қызмет көрсетуді басқаруға қажетті ақпаратты ұсынады;
2. техникалық қызмет көрсету және жөндеу персоналы үшін – ақаулықтарды талдау және ақауларды жою үшін қажетті ақпаратты ұсынады, қайта қарап-тексерулер мен қайталама жұмыстарды орындау қажеттілігін азайтады.

Есептік деректерді жүргізудің негізгі мақсаты олардың сенімділігін, қорғалуын, оқылымдылығын және жедел іздеу мүмкіндігін қамтамасыз ету болып табылады.

Әуе кемесі бойынша жазбалар қадағалануды қамтамасыз ету мақсатында техникалық қызмет көрсету процесінде орнатылған барлық сериялық (сәйкестендірілетін) құрамдас бөліктер мен өзге де маңызды құрамдас бөліктер туралы негізгі мәліметтерді қамтиды:

- орнатылған құрамдас бөліктің;
- онымен байланысты пайдалану және жөндеу құжаттамасының;
- модификациялар мен жөндеулер туралы деректердің.

Модульдік газтурбиналық қозғалтқыштар бойынша жазбаларды жүргізу ерекшеліктері

Жалпы қозғалтқыш бойынша бірыңғай жиынтық пайдаланылған ресурс жүргізілмейтін модульдік конструкциялы газтурбиналық қозғалтқыштар жағдайында ұйым әрбір модуль бойынша жеке жұмыс істеу ресурсын және техникалық қызмет көрсету жазбаларын жүргізуді қамтамасыз етеді.

Әрбір модуль бойынша жазбалар:

- модульмен бірге сақталады;
- орындалған жұмыстарды және жұмыс істеу ресурсының жай-күйін көрсетеді;
- осы модульге қолданылатын барлық міндетті талаптардың сақталуын растайды.

41. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым авиациялық техниканы пайдаланушының қарамағына өзі ресімдеген әрбір техникалық қызмет көрсету және жөндеу туралы куәліктің көшірмесін, сондай-ақ осы жөндеуді немесе модификацияны орындау кезінде пайдаланылған жөндеуге немесе модификацияға арналған бекітілген құжаттаманың көшірмесін береді.

Авиациялық техниканы пайдаланушыға орындалған жұмыстар нәтижелері бойынша құжаттарды беру туралы талапты іске асыру мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым орындалған техникалық қызмет көрсетуге, жөндеуге немесе модификациялауға қатысты растаушы жазбалар мен құжаттаманың берілуін қамтамасыз етеді.

Ұйым авиациялық техниканы пайдаланушының қарамағына мыналарды береді:

- авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу туралы ресімделген әрбір куәліктің көшірмесін;
- тиісті жұмыстарды орындау кезінде қолданылған жөндеуге немесе модификацияға арналған бекітілген құжаттаманың көшірмесін.

Берілетін құжаттаманы авиациялық техниканы пайдаланушы мыналар үшін пайдаланады:

- орындалған жұмыстардың ұшуға жарамдылық талаптарына сәйкестігін растау;
- ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі жазбаларды өзектендіру;
- авиациялық техниканың конфигурациясын және орындалған модификациялар немесе жөндеулерді қадағалауды қамтамасыз ету;
- кейінгі техникалық қызмет көрсетуді жоспарлау.

Көрсетілген құжаттарды беру ұшуға жарамдылықты қолдауды қамтамасыз ету үшін қажетті көлемде жүзеге асырылады және авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымды өзінің есептік деректерін белгіленген мерзімдерде жүргізу және сақтау міндетінен босатпайды.

42. Есептік деректер қорғалуын, сондай-ақ мазмұнының оқылымдылығы мен толықтығын сақтау қамтамасыз етілген кезде қағаз, электрондық нысанда немесе олардың үйлесімінде сақталады. Микрофильмдерде және оптикалық дискілерде сақтауға жол беріледі. Жазбалардың оқылымдылығы жазба жасалған немесе соңғы рет өзгертілген сәттен бастап есептеледі бүкіл белгіленген сақтау мерзімі ішінде сақталады.

42-тармақ талаптарын іске асыру мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі есептік деректер олардың қорғалуын, сондай-ақ мазмұнының оқылымдылығын, толықтығын және тұтастығын сақтау қамтамасыз етілген жағдайда қағаз нысанда, электрондық нысанда немесе олардың үйлесімінде сақталады.

Есептік деректерді ақпараттың қолжетімділігіне, оқылымдылығына және қорғалуына қойылатын талаптар сақталған жағдайда микрофильмдерде және оптикалық тасымалдағыштарда сақтауға жол беріледі.

Ұйым есептік деректердің бүкіл белгіленген сақтау мерзімі ішінде оқылатын және пайдалануға жарамды болып қалуын қамтамасыз етеді. Есептік деректердің сақтау мерзімі жазба жасалған күннен немесе оның соңғы өзгертілген күнінен, қайсысы кейін болғанына қарай есептеледі.

43. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары туралы есептік мәліметтерді және орындалған жұмыстарға байланысты құжаттаманы техникалық қызмет көрсету туралы куәлікке қол қойылғаннан кейін екі жыл бойы жазбалардың оқылымдылығына, зақымданудан, рұқсатсыз өзгерістерден, ұрлықтан қорғалуына, сондай-ақ қауіпсіздігі мен тұтастығына кепілдік беретін нысанда және форматта мынадай түрде сақтайды:*

1) *қағаз сақтау жүйесінде пайдалану мен сақтауға төзімді берік материалдар қолданылады;*

2) *есептік деректердің резервтік көшірмесін қамтамасыз ету үшін пайдаланылатын барлық компьютерлік жабдық жұмыс жабдығынан бөлек жерде, олардың сақталуын қамтамасыз ететін жағдайларда сақталады. Аппараттық немесе бағдарламалық қамтамасыз ету өзгерген кезде барлық қажетті деректердің кемінде белгіленген сақтау мерзімі ішінде қолжетімді болып қалуына ерекше назар аударылады;*

Компьютерлік жүйелерде кемінде бір резервтік көшірме болады, ол жаңа деректер енгізілген сәттен бастап 24 сағат ішінде жаңартылады. Компьютерлік жүйелер деректерді рұқсатсыз өзгерту мүмкіндігін болдырмайтын қорғау құралдарын қамтиды;

3) *авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның қызметі тоқтатылған кезде соңғы екі жылдағы техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары туралы барлық сақталған есептік мәліметтер тиісті авиациялық техниканың соңғы тапсырыс берушісіне немесе иесіне беріледі.*

СТ-196 талаптарын сақтау мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары туралы есептік мәліметтерді, сондай-ақ орындалған жұмыстарға байланысты құжаттаманы жазбалардың оқылымдылығына, сақталуына және тұтастығына кепілдік беретін нысанда және форматта сақтауды қамтамасыз етеді.

Есептік мәліметтер мен оларға байланысты құжаттама мыналарды қамтамасыз ететіндей сақталады:

- зақымданудан қорғауды;
- рұқсатсыз өзгерістерден қорғауды;
- жоғалудан және ұрлықтан қорғауды;
- техникалық қызмет көрсету туралы куәлікке қол қойылған күннен бастап кемінде екі жыл бойы қауіпсіздік пен тұтастықты.

Қағаз және электрондық сақтау жүйелері

Қағаз сақтау жүйесін пайдаланған кезде ұйым пайдалану және архивтік сақтау кезінде жазбалардың сақталуын қамтамасыз ететін берік және төзімді материалдарды қолданады.

Электрондық сақтау жүйелерін пайдаланған кезде ұйым мыналарды қамтамасыз етеді:

- жаңа жазбалар енгізілген сәттен бастап 24 сағаттан кешіктірмей жаңартылатын есептік деректердің кемінде бір резервтік көшірмесінің болуын;
- деректерді рұқсатсыз өзгерту мүмкіндігін болдырмайтын техникалық және бағдарламалық қорғау құралдарын қолдануды;
- резервтік көшіру үшін пайдаланылатын жабдықты жұмыс жабдығынан бөлек жерде және деректердің сақталуын қамтамасыз ететін жағдайларда сақтауды.

Аппараттық және (немесе) бағдарламалық қамтамасыз ету өзгерген кезде ұйым барлық есептік мәліметтердің кемінде белгіленген сақтау мерзімі ішінде қолжетімді және оқылатын болып қалуына бағытталған шараларды қабылдайды.

Ұйым қызметінің тоқтатылуы

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның қызметі тоқтатылған жағдайда соңғы екі жылдағы орындалған жұмыстар туралы барлық сақталған есептік мәліметтер тиісті авиациялық техниканың соңғы тапсырыс берушісіне немесе иесіне беріледі.

8-параграф. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның ұшуға жарамдылықты бұзу жағдайлары туралы есептілігіне қойылатын талаптар

44. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өзі анықтаған, ұшу қауіпсіздігіне елеулі әсер ететін немесе осындай әсер етуі мүмкін авиациялық техниканың немесе құрамдас бөліктің ұшуға жарамдылығын бұзу жағдайлары туралы есепті азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға, авиациялық техниканы тіркеуші мемлекетке, авиациялық техниканың немесе құрамдас бөліктің үлгілік конструкциясына немесе үлгілік конструкцияның модификациясына жауапты ұйымға және пайдаланушы мемлекетке жібереді.*

44-тармақ авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның анықталған ұшуға жарамдылықты бұзу жағдайлары туралы уәкілетті және мүдделі тараптарды міндетті түрде хабардар ету міндетін белгілейді.

Оқиғалар туралы хабарлау жүйесі шеңберінде ұйым есепті мыналарға жібереді:

- азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға;
- әуе кемесін тіркеуші мемлекетке;
- әуе кемесінің немесе құрамдас бөліктің үлгілік конструкциясына не үлгілік конструкцияның модификациясына жауапты ұйымға;
- пайдаланушы мемлекетке, әуе кемесінің немесе құрамдас бөліктің анықталған әрбір ұшуға жарамдылықты бұзу жағдайы туралы, егер ол:
- ұшу қауіпсіздігіне елеулі әсер етсе, не
- түзету іс-қимылдары болмаған жағдайда осындай әсер етуі мүмкін болса.

Мұндай бұзушылықтарға, оның ішінде, мыналар жатады:

- конструкцияның, жүйелердің немесе құрамдас бөліктердің істен шығуы, ақаулары немесе зақымдануы;
- пайдалану немесе жөндеу құжаттамасының бұйымның нақты жай-күйіне сәйкес келмеуі;
- ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі бекітілген деректерден анықталған ауытқулар;
- ұшу қауіпсіздігі деңгейінің төмендеуіне әкелуі мүмкін өзге де жағдайлар немесе оқиғалар.

45. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ҰРБ-да ұшуға жарамдылықты бұзу жағдайлары туралы ішкі есептілік жүйесін құрады және сипаттайды, ол осындай есептік деректерді жинауды және бағалауды, оның ішінде осы Сертификаттау талаптарының 46-тармағының ережелеріне сәйкес есептілікке жататын оқиғаларды бағалау нәтижелері бойынша іріктеу рәсімдерін қамтамасыз етеді. Көрсетілген рәсімдер теріс үрдістерді, кемшіліктерді жою үшін қабылданған түзету әрекеттерін айқындайды, сондай-ақ қаралып отырған оқиғалар туралы барлық қолда бар ақпаратты талдау тәртібін және қажет болған жағдайда осы ақпаратты тарату әдістерін қамтиды.

СТ-196 45-тармағына сәйкес ұйым ҰРБ-да ұшуға жарамдылықты бұзу жағдайлары туралы ішкі есептілік жүйесін құрады, енгізеді және сипаттайды.

Ішкі есептілік жүйесі авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу процесінде анықталған, ұшуға жарамдылық жай-күйіне нақты әсер еткен немесе әсер етуі мүмкін оқиғалар туралы ақпаратты жүйелі түрде жинауға, тіркеуге және бағалауға арналған.

Ішкі есептілік рәсімдері мыналарды қамтамасыз етуі тиіс:

- келіп түскен хабарламаларды бағалауды;
- Сертификаттау талаптарының 46-тармағына сәйкес міндетті есептілікке жататын оқиғаларды іріктеуді;
- қайталанатын оқиғалар мен теріс үрдістерді анықтауды;
- анықталған кемшіліктерді жоюға бағытталған түзету әрекеттерін айқындауды және құжаттауды;
- қаралып отырған оқиғаларға қатысты барлық қолжетімді ақпаратты, оның ішінде басқару жүйесінің өзге элементтерінен алынған деректерді талдауды;
- ұқсас оқиғалардың қайталануын болдырмау үшін қажетті көлемде талдау нәтижелері мен қорытындыларды тиісті персоналға жеткізуді.

46. Авиациялық техниканың ұшуға жарамдылығын оның коммерциялық пайдаланушысымен жасалған шарт бойынша қолдауды жүзеге асыратын авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым аталған пайдаланушыға тиесілі авиациялық техниканың немесе құрамдас бөліктің ұшуға жарамдылығына әсер ететін кез келген оқиға туралы оны хабардар ету үшін авиациялық техниканы пайдаланушыға есеп жібереді.

Ұйым пайдаланушыға мынадай әрбір оқиға туралы есеп жібереді:

- техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау кезінде анықталған;
- авиациялық техниканың конструкциясының, жүйелерінің, жабдығының немесе құрамдас бөліктерінің жай-күйіне байланысты;
- авиациялық техниканың белгіленген ұшуға жарамдылық талаптарына сәйкестігіне немесе оны қауіпсіз пайдалану мүмкіндігіне әсер етуі мүмкін.

46-тармақта көзделген есептілік мыналарға арналған:

- авиациялық техниканың нақты техникалық жай-күйі туралы пайдаланушыны уақтылы хабардар етуге;
- пайдаланушыны ұшуға жарамдылықты қолдау функцияларын орындау үшін қажетті деректермен қамтамасыз етуге;
- пайдаланушының түзету шаралары, қосымша тексерулер, пайдалануға шектеулер немесе өзге де әрекеттер туралы шешімдер қабылдауына.

46-тармаққа сәйкес пайдаланушыға жіберілетін есептер Сертификаттау талаптарының 45-тармағында көзделген ішкі есептілік жүйесінің нәтижелері негізінде қалыптастырылады.

Пайдаланушыға есептерді жіберудің нысаны, көлемі мен мерзімдері мыналармен айқындалады:

- Ұйым мен пайдаланушы арасындағы шарт талаптарымен;
- Ұйымның рәсімдері жөніндегі нұсқауда белгіленген рәсімдермен.

47. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым есептерді мүмкіндігінше қысқа мерзімде, бірақ кез келген жағдайда ұйым міндетті есептілікке жататын оқиғаны анықтаған сәттен бастап 72 сағаттан кешіктірмей дайындайды және жібереді.

72 сағаттық мерзім Ұйым міндетті есептілікке жататын оқиғаны анықтаған немесе ол туралы сенімді ақпарат алған сәттен бастап, мыналарға қарамастан есептеледі:

- ішкі тергеп-тексерудің аяқталуына;
- барлық себеп-салдарлық факторлардың анықталуына;
- түпкілікті түзету шараларының айқындалуына.

Бастапқы хабарлама қолжетімді ақпарат негізінде жіберіледі және қажет болған жағдайда кейіннен нақтыланады.

9-параграф. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылыққа қойылатын талаптар

48. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым осы Сертификаттау талаптарына I-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ҰРБ-ның болуын қамтамасыз етеді.*

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықты әзірлеу кезінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның интернет-ресурсында орналастырылған ААК-AIR-F.0547 басшылыққа алынсын.

49. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ҰРБ-да қамтылған ақпараттың өзектілігін сақтау үшін оған қажетті өзгерістердің енгізілуін қамтамасыз етеді.*

ҰРБ және оған кейіннен енгізілетін өзгерістер азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен бекітіледі.

Сертификаттау талаптарының 49-тармағына сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ҰРБ-дағы ақпараттың өзектілігін сақтау мақсатында оған өзгерістердің уақтылы енгізілуін қамтамасыз етеді.

ҰРБ-ға өзгерістер, оның ішінде, бірақ олармен шектелмей, мынадай жағдайларда енгізіледі:

- азаматтық авиация саласындағы заңнама талаптары өзгерген кезде;
- ұйым қызметінің шарттары немесе қызмет саласы өзгерген кезде;
- ұйымдық құрылым, міндеттер мен жауапкершілікті бөлу өзгерген кезде;
- авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу рәсімдері өзгерген кезде;
- ішкі бақылау, аудиттер немесе оқиғаларды талдау нәтижелері бойынша түзету немесе алдын алу шаралары енгізілген кезде.

ҰРБ және оған енгізілетін кейінгі барлық өзгерістер азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның бекітуіне жатады. Егер белгіленген тәртіпте өзгеше көзделмесе, өзгерістерді қолдануға олар бекітілгеннен кейін ғана жол беріледі.

ҰРБ-ға өзгерістерді басқару рәсімдері мыналарды қамтамасыз етуі тиіс:

- өзгерістер енгізу қажеттілігін анықтауды;
- өзгерістерді дайындау және ресімдеуді;
- оларды уәкілетті ұйымның бекітуіне ұсынуды;
- бекітілген өзгерістерді тиісті персоналдың назарына жеткізуді;
- жұмыста ҰРБ-ның тек өзекті және бекітілген нұсқасын пайдалануды.

50. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым функциялардың кез келген өзгеруі немесе тағайындалған басшылардың ауысуы туралы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға 8 (сегіз) жұмыс күні ішінде хабарлайды және тағайындалған басшылар болмаған кезде ұйымның тиісті құрылымдарында бақылауды қамтамасыз етеді.*

СТ-196 50-тармағына сәйкес ұйым ұйым функцияларының кез келген өзгеруі не тағайындалған басшылардың ауысуы туралы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымды осындай өзгерістер болған күннен бастап 8 (сегіз) жұмыс күнінен кешіктірмей хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Хабарлауға жататын өзгерістерге, оның ішінде, мыналар жатады:

- ҰРБ-да көзделген басшылар мен лауазымды тұлғаларды тағайындау, босату немесе ауыстыру;
- тағайындалған басшыларға жүктелген функциялардың өзгеруі;
- ұшуға жарамдылықты қолдау жөніндегі талаптардың орындалуына әсер ететін жауапкершілікті қайта бөлу.

Тағайындалған басшылар болмаған кезеңде ұйым ішкі бақылауды белгілеу және авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу талаптарын орындауда үзіліске жол бермейтін міндеттерді уақытша бөлу арқылы тиісті құрылымдық бөлімшелердің жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

Мұндай шаралар мыналарды қамтамасыз етуі тиіс:

- басқарушылық және өндірістік процестердің үздіксіздігін;
- ұшуға жарамдылықты қолдау талаптарының сақталуын;
- тиісті басшы тұрақты негізде тағайындалғанға дейін бақылау және шешім қабылдау функцияларының орындалуын.

10-параграф. Метрологиялық қамтамасыз етуге қойылатын талап

51. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым жөндеу өндірісін метрологиялық қамтамасыз етудің орындалатын бағыттары бойынша қызмет тәртібін айқындайтын рәсімдерді әзірлеуді қамтамасыз етеді. Жұмыстарды метрологиялық қамтамасыз ету өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің ұлттық стандарттарына сәйкес жүзеге асырылады және мыналарды қамтиды:*

- 1) метрологиялық қызмет мамандарын оқыту және аттестаттау;
- 2) өлшеу құралдарын тексеру;
- 3) өлшеу құралдары мен қосалқы бөлшектердің типін бекіту мақсатында оларды метрологиялық аттестаттауға және сынақтарға жіберу;
- 4) Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімін жүргізу;
- 5) технологиялық және конструкторлық құжаттаманың метрологиялық сараптамасын.

52. *Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым авиациялық техника бұйымдарының белгіленген талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін қажетті өлшеу құралдарын белгілейді.*

Метрологиялық қамтамасыз ету жөніндегі қызмет мыналарға сәйкес жүзеге асырылады:

- Қазақстан Республикасының «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Заңына;
- техникалық реттеу және метрология саласындағы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілеріне;

- Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің ұлттық стандарттары мен қағидаларына;
- авиациялық техниканың пайдалану, технологиялық және конструкторлық құжаттамасының талаптарына.

51-тармақ талаптарын орындау шеңберінде ұйым мыналарды қамтамасыз етеді:

- жөндеу өндірісінде өлшеу құралдарын бақылау, тексеру және қолдану функцияларын орындау үшін қажетті көлемде метрологиялық қызмет мамандарын оқыту мен аттестаттауды;
- авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде қолданылатын өлшеу құралдарын белгіленген мерзімдерде және белгіленген тәртіппен, тексерілген эталондарды пайдалана отырып тексеруді;
- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда өлшеу құралдары мен қосалқы бөлшектерді метрологиялық аттестаттауға, сынақтарға және типін бекіту рәсімдеріне жіберуді;
- Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің талаптарына сәйкес өлшеу құралдарының есебін және тізімдерін жүргізуді;
- белгіленген өлшенетін параметрлердің, рұқсаттардың және бақылау әдістерінің дұрыстығын тексеру мақсатында технологиялық және конструкторлық құжаттаманың метрологиялық сараптамасын жүргізуді.

Метрологиялық қамтамасыз ету рәсімдері:

- ҰРБ құрамында немесе ҰРБ-да сілтемелер келтірілетін жеке құжаттар түрінде ресімделеді;
- метрологиялық іс-шараларды орындау үшін жауапкершілікті, кезеңділікті және тәртіпті айқындайды;
- өндірісте тек тексеруден өткен және қолдануға рұқсат етілген өлшеу құралдарының қолданылуын қамтамасыз етеді.

53. Өлшеу құралдары:

1) өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнама мен нормативтік құжаттарға сәйкес белгіленген мерзімдерде тексеруден өтеді;

2) реттеледі;

3) тексеру мәртебесін белгілеу мақсатында сәйкестендіріледі;

4) өлшеу нәтижелерін жарамсыз ететін реттеулерден қорғалады;

5) пайдалану, техникалық қызмет көрсету және сақтау барысында зақымданудан және жай-күйінің нашарлауынан қорғалады.

54. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өлшеу құралының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің ұлттық стандарттары талаптарына сәйкес келмейтіні анықталған жағдайда алдыңғы өлшеу нәтижелерін бағалайды және тіркейді.

55. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым жарамсыз және тексеруден өтпеген өлшеу құралдарын технологиялық процестерден дереу алып тастауды қамтамасыз етеді, сондай-ақ техникалық өлшеу құралдарының жай-күйін және оларды тексеру кестелерінің сақталуын бақылауға жауапты тұлғаларды тағайындайды.

53-тармаққа сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде пайдаланылатын өлшеу құралдары:

- Қазақстан Республикасының заңнамасына және өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің нормативтік құжаттарына сәйкес белгіленген мерзімдерде тексеруден өтуі;
- өлшеу нәтижелерінің дұрыстығын қамтамасыз ететін күйге реттелуі және келтірілуі;
- тексеру мәртебесін, соңғы және келесі тексеру күндерін көрсете отырып сәйкестендірілуі;
- өлшеу нәтижелерінің жарамдылығына әсер етуі мүмкін рұқсатсыз реттеулерден қорғалуы;
- пайдалану, техникалық қызмет көрсету және сақтау кезінде зақымданудан және жай-күйінің нашарлауынан қорғалуы тиіс.

54-тармаққа сәйкес, егер өлшеу құралының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің ұлттық стандарттары талаптарына сәйкес келмейтіні анықталса, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым:

- осы өлшеу құралын пайдалана отырып орындалған алдыңғы өлшеу нәтижелерін бағалайды;
- бағалау нәтижелерін белгіленген тәртіппен тіркейді;
- авиациялық техника бұйымдарына қатысты қосымша тексерулердің, қайта өлшеулердің немесе түзету әрекеттерінің қажеттілігін айқындайды.

55-тармаққа сәйкес авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мыналарды қамтамасыз етеді:

- жарамсыз деп танылған немесе тексеруден өтпеген өлшеу құралдарын технологиялық процестерден дереу алып тастауды;
- өлшеу құралдарының техникалық жай-күйін және оларды тексеру кестелерінің сақталуын бақылайтын жауапты тұлғаларды тағайындауды;
- сапа жүйесі мен метрологиялық қамтамасыз ету рәсімдері шеңберінде өлшеу құралдарының есебін жүргізуді және олардың мәртебесін бақылауды.

11-параграф. Бұзбайтын бақылау

56. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мыналарды әзірлейді:

1) бұзбайтын бақылау бөлімшелерінің қызметін бақылау рәсімдерін;

- 2) қолданылатын барлық бұзбайтын бақылау әдістерін орындау рәсімдерін;
3) құйынды тоқтық, ультрадыбыстық, магниттік, капиллярлық бақылау үшін салалық бақылау және жұмыс үлгілерін қолдануды регламенттейтін рәсімдерді;
4) бұзбайтын бақылаудың технологиялық процестеріне арналған технологиялық нұсқауларды;
5) жөнделетін авиациялық техниканың тораптары мен бөлшектерін бұзбайтын бақылау нәтижелерін ресімдеу және шешім қабылдау, бақылау нәтижелерін өндірістік-бақылау құжаттамасында тіркеу рәсімдерін.

Ұйым бұзбайтын бақылау бөлімшелерінің қызметін бақылау рәсімдерін әзірлейді, олар мыналарды белгілейді:

- ББ бөлімшелерінің құрылымы мен бағыныстылығын;
- ББ персоналының жауапкершілігі мен өкілеттіктерін бөлуді;
- ішкі бақылау жүргізу және белгіленген рәсімдердің сақталуын бағалау тәртібін;
- ББ бойынша есептік және есептілік құжаттамасын жүргізуге қойылатын талаптарды.

Бұзбайтын бақылаудың барлық қолданылатын әдістері үшін Ұйым мынадай мәселелерді айқындайтын орындау рәсімдерін әзірлейді:

- нақты әдістің қолданылу саласын;
- бақылау жүргізу жағдайлары мен параметрлерін;
- бақылау құралдары мен қосалқы жабдыққа қойылатын талаптарды;
- бақылауды орындайтын персоналдың біліктілігіне қойылатын талаптарды.

Ұйым мынадай жұмыстарды орындау кезінде салалық бақылау және жұмыс үлгілерін қолдануды регламенттейтін рәсімдерді әзірлейді:

- құйынды тоқтық бақылау;
- ультрадыбыстық бақылау.
- магниттік бақылау;
- капиллярлық бақылау.

57. Бұзбайтын бақылау кезінде қолданылатын жабдық өлшеу дәлдігіне кепілдік беру үшін мерзімді метрологиялық тексеруден өтеді.

57-тармаққа сәйкес бұзбайтын бақылау кезінде қолданылатын жабдық өлшеулердің дәлдігі мен дұрыстығына кепілдік беру мақсатында мерзімді метрологиялық тексеруден өтеді.

Тексеру:

- Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы заңнамасында белгіленген мерзімдерде және тәртіппен;
- тиісті есептік және растаушы құжаттарды ресімдей отырып жүзеге асырылады.

Тексеруден өтпеген немесе жарамсыз деп танылған ББ жабдығын қолдануға жол берілмейді.

58. Бұзбайтын бақылауды орындау жұмыс орындары бұзбайтын бақылау жөніндегі технологиялық құжаттамамен қамтамасыз етіледі және жабдықты баптауға арналған эталондармен жарақтандырылады.

58-тармаққа сәйкес бұзбайтын бақылауды орындау жұмыс орындары:

- бұзбайтын бақылау жөніндегі өзекті технологиялық құжаттамамен қамтамасыз етіледі;
- ББ жабдығын баптау, калибрлеу және жұмыс қабілетін тексеру үшін қажетті эталондармен және стандартты үлгілермен жарақтандырылады.

59. Ұйымда бұзбайтын бақылауды жүргізуге арналған жеке үй-жайлар, зертханалар немесе арнайы жабдықталған жұмыс орындары және құйынды тоқтық, ультрадыбыстық, магнитұнтақтық, капиллярлық бақылау әдістері кезінде қолданылатын стандартты үлгілер болады.

59-тармаққа сәйкес Ұйым:

- бұзбайтын бақылауды жүргізуге арналған жеке үй-жайларға, зертханаларға немесе арнайы жабдықталған жұмыс орындарына ие болады;
- құйынды тоқтық, ультрадыбыстық, магнитұнтақтық және капиллярлық бақылау әдістерінде қолданылатын стандартты үлгілердің болуын қамтамасыз етеді.

ББ үй-жайлары мен жұмыс орындары мына талаптарға сәйкес келуі тиіс:

- Қазақстан Республикасының ұлттық стандарттарына;
- технологиялық құжаттамаға;
- бақылау нәтижелерінің дұрыстығын және персоналдың қауіпсіздігін қамтамасыз ететін жағдайларға.

12-параграф. Авиациялық техниканың істен шығулары туралы ақпарат және шаралар қабылдау жүйесі

60. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым қауіпті істен шығулар туралы қажетті ақпаратты жинақтайды және осы мақсатта:

- 1) ұшуға жарамдылыққа байланысты анықталған барлық қауіпті істен шығулар (ақаулар) туралы ақпаратты жинау, есепке алу және азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның назарына жеткізу тәртібін әзірлейді;
- 2) пайдалану барысында істен шығуларды (ақауларды) жедел жою жөніндегі шараларды қабылдау тәртібін айқындайды.

Мыналарды айқындайтын рәсімдерді қалыптастырады және бекітеді:

- ұшуға жарамдылыққа байланысты қауіпті істен шығулар мен ақауларды анықтау тәртібін;
- істен шығуларды қауіптілік дәрежесі бойынша жіктеуді;

- істен шығулар туралы ақпаратты тіркеу, есепке алу және сақтау тәртібін;
- ақпаратты азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға жеткізу мерзімдері мен арналарын. Мынадай шараларды қоса алғанда, жедел шаралар қабылдауды қамтамасыз етеді:
- істен шығудың (ақаудың) ұшуға жарамдылыққа әсерін дереу бағалауды;
- пайдалануды тоқтата тұру, шектеу немесе қосымша тексерулер жүргізу қажеттілігін айқындауды;
- пайдалану барысында істен шығуды (ақауды) жою жөніндегі жоспардан тыс жұмыстарды бастамалауды.

61. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымда мыналар қолданылады:
1) жөндеу процесінде және жөндеуден кейін авиациялық техниканы пайдалану кезінде анықталған істен шығулар (ақаулар) туралы ақпаратты жинау, есепке алу және талдау жүйесі және ақпаратты тікелей орындаушылар мен қызметтерге жеткізу;

2) қызметтік тергеп-тексеру жүргізу және жауапты бөлімшелер мен лауазымды тұлғаларды айқындай отырып, авиациялық техниканың ақаулары себептерін анықтау жүйесі;

3) авиациялық техниканы зерттеу жүргізу кезінде Дайындаушымен, Әзірлеушімен және ғылыми-зерттеу институттарымен өзара іс-қимыл.

Ұйымда мына жағдайларда анықталған істен шығулар (ақаулар) туралы ақпаратты жинау, есепке алу және талдау жүйесі қолданылады:

1. техникалық қызмет көрсету және жөндеу процесінде;
2. жөндеуден кейін авиациялық техниканы пайдалану кезінде (пайдаланушының/тапсырыс берушінің ақпараты бойынша, өтініштер, рекламациялар, инспекциялар, қайталама істен шығулар нәтижелері бойынша).

61.1-тармақшада көрсетілген жүйе мыналарды көздейді:

1. деректерді жинақтауды және оларды істен шығу түрлері, бұйымдар, анықтау жағдайлары мен салдарлары бойынша жіктеуді;
2. қайталанушылық пен үрдістерді талдауды, оның ішінде қосымша шаралар қабылдауды талап ететін оқиғаларды анықтауды;
3. ақпаратты (талдау нәтижелерін, ескертулерді, алынған сабақтарды) орындаушылар мен бейінді қызметтерге олардың функцияларына қатысты бөлігінде жеткізуді;
4. талдау нәтижелері мен қабылданған шешімдерді құжаттауды.

Ұйымда істен шығуларды (ақауларды) қызметтік тергеп-тексеру жүйесі қолданылады, ол мыналарды көздейді:

1. себептерді (техникалық, технологиялық, ұйымдық) анықтауды;
2. Ұйымның құзыреті шеңберінде жауапты бөлімшелер мен лауазымды тұлғаларды айқындауды;
3. түзету және алдын алу іс-қимылдары жөніндегі ұсыныстарды қоса алғанда, тергеп-тексеру материалдары мен қорытындыларды ресімдеуді;
4. тергеп-тексеру нәтижелері бойынша шешімдердің орындалуын бақылауды.

Ұйым істен шығулар (ақаулар) мәселелері бойынша Дайындаушымен, Әзірлеушімен және ғылыми-зерттеу ұйымдарымен өзара іс-қимыл тәртібін белгілейді, оның ішінде:

1. істен шығулар (ақаулар) бойынша бастапқы деректер мен материалдарды бағалау және шешімдер әзірлеу үшін жіберуді;
2. түсіндірмелер мен ұсынымдарды (оның ішінде технологиялық операциялар, жөндеу, бақылау бойынша) алуды;
3. технологиялық, жөндеу және бақылау құжаттамасын өзектендіру кезінде зерттеу нәтижелері мен ұсынымдарды есепке алуды.

62. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым жөнделетін авиациялық техниканың істен шығуларының алдын алу жөніндегі профилактикалық шараларды қабылдайды және жөнделетін авиациялық техниканың істен шығуларының алдын алу және түзету мен алдын алу іс-қимылдарын іске асыру тәртібін регламенттейтін рәсімдерді әзірлейді.

Ұйым жөнделетін авиациялық техниканың істен шығуларының алдын алу жөніндегі профилактикалық шараларды мыналардың негізінде қабылдайды:

1. 61-тармақ бойынша талдау және тергеп-тексеру нәтижелерінің;
 2. ақаулардың қайталануы мен үрдістері туралы ақпараттың;
 3. пайдаланушылардан/тапсырыс берушілерден және өзге де көздерден алынған деректердің.
- Ұйым мыналарды көздейтін түзету және алдын алу іс-қимылдарының рәсімдерін әзірлейді және қолданады:
1. анықталған істен шығулардың (ақаулардың) себептерін жою жөніндегі түзету іс-қимылдарын айқындауды;
 2. ұқсас істен шығуларға (ақауларға) жол бермеу жөніндегі алдын алу іс-қимылдарын айқындауды;
 3. жауапты тұлғаларды, орындау мерзімдерін және нәтижелілікті бақылау критерийлерін белгілеуді;
 4. іс-қимылдардың орындалуын құжаттауды және олардың нәтижелілігін бағалауды;
 5. қажет болған жағдайда технологиялық, жөндеу, бақылау құжаттамасына және/немесе өндірістік-бақылау нысандарына өзгерістер енгізуді.

13-параграф. Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік

63. Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік орындалған техникалық қызмет көрсету жұмыстары ҰРБ-ға сәйкес қанағаттанарлық түрде орындалғанын, осы Сертификаттау талаптарының 5-параграфында көрсетілген техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттаманың болуы мен пайдаланылуын, сондай-ақ ұшу

қауіпсіздігіне қатер төндіретін белгілі сәйкессіздіктердің болмауын ескере отырып растау үшін ресімделеді және қол қойылады.

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікті авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым тапсырыс-нарядта немесе шартта келісілген техникалық қызмет көрсету жұмыстарының көлемі бекітілген ҰРБ-ға сәйкес толық көлемде және тиісінше орындалғанын растау мақсатында ресімдейді және қол қояды.

Куәлік жұмыстардың орындалу фактісін куәландырады, бірақ қолданылатын талаптарда тікелей өзгеше көзделмесе, әуе кемесінің жалпы ұшуға жарамдылығын растау болып табылмайды.

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікті ресімдеу және оған қол қою кезінде авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мыналарды негізге алады:

- жұмыстар ұйымның бекітілген рәсімдеріне қатаң сәйкес орындалған;
- Сертификаттау талаптарының 5-параграфында көрсетілген авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі қолданылатын және өзекті құжаттама пайдаланылған;
- мынандай белгілі сәйкессіздіктердің жоқ екені тексерілген:
 - қауіпсіз пайдалануға кепілдік беруге мүмкіндік бермейтін;
 - әуе кемесінің, оның құрамдас бөліктерінің немесе жүйелерінің қауіпті жай-күйіне әкелуі мүмкін.

Ұшу қауіпсіздігіне қатер төндіретін сәйкессіздіктер деп қауіпсіз пайдалануға кепілдік берілмейтін немесе қауіпті жай-күйге әкелуі мүмкін жағдайлар түсініледі, оның ішінде, атап айтқанда:

- бастапқы (көтергіш) конструкция элементтерінің елеулі жарықтары, деформациялары, коррозиясы немесе бұзылуы;
- жанудың, электр доғасының белгілері;
- отынның немесе гидравликалық сұйықтықтың елеулі ағуы;
- авариялық немесе аса маңызды жүйелердің істен шығуы;
- ұшуға жарамдылық директиваларының белгіленген мерзімде орындалмауы.

Бұл ретте куәлікті ресімдеу авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымға келісілген жұмыс көлемі шеңберінде анықталуы көзделмеген жасырын сәйкессіздіктерді анықтау міндетін жүктемейді.

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікке қол қоя отырып, ұйым мыналарды растайды:

- орындалған жұмыстар қолданылатын талаптарға және бекітілген рәсімдерге сәйкес келеді;
- орындалған жұмыс көлемі шеңберінде ұшу қауіпсіздігіне қатер төндіретін белгілі сәйкессіздіктер анықталған жоқ.

Бұл ретте әрбір ұшудың алдында әуе кемесінің ұшуға жарамдылығын қамтамасыз ету, оның ішінде барлық пайдалану факторларын есепке алу және ұшуға жарамдылықты қолдау талаптарын сақтау әуе кемесін пайдаланушының жауапкершілігінде қалады.

64. Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік кез келген техникалық қызмет көрсету аяқталғаннан кейін әуе кемесі ұшып шыққанға дейін беріледі.

Бұл талап мыналарға қолданылады:

- жоспарлы және жоспардан тыс техникалық қызмет көрсетуге;
- ақауларды жоюға;
- ұшуға жарамдылық директиваларын орындауға;
- техникалық қызмет көрсетудің жоспарлы нысандары арасында орындалатын жұмыстарға.

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік келісілген техникалық қызмет көрсету көлеміне енгізілген барлық жұмыстар нақты аяқталғаннан кейін ғана беріледі және мыналарды растайды:

- көзделген барлық жұмыстар орындалған;
- жұмыс нәтижелері қолданылатын техникалық қызмет көрсету құжаттамасына сәйкес келеді;
- орындалған жұмыс көлемі шеңберінде ұшу қауіпсіздігіне қатер төндіретін белгілі сәйкессіздіктер жоқ.

Аяқталмаған жұмыстар болған кезде куәлік беруге жол берілмейді, қолданылатын талаптарда тікелей көзделген жағдайларды қоспағанда (мысалы, MEL-ге сәйкес ақауларды кейінге қалдыруға жол берілген кезде).

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік:

- техникалық қызмет көрсету аяқталғаннан кейін;
- әуе кемесі ұшып шыққанға дейін, ұшу жұмыстар аяқталғаннан кейін бірден немесе белгілі бір уақыт өткен соң орындалатынына қарамастан, ресімделуі тиіс.

Куәлік техникалық қызмет көрсету орындалғаннан кейін әуе кемесін пайдалануға жіберудің міндетті шарты болып табылады.

65. Техникалық қызмет көрсету барысында анықталған жаңа ақаулықтар немесе аяқталмаған жұмыс тапсырыстары әуе кемесінің ұшуға жарамдылығын қолдауға жауапты пайдаланушыға мұндай ақаулықтарды жоюға немесе авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу тапсырысының жетіспейтін элементтерін толықтыруға келісім алу мақсатында хабарланады.

Пайдаланушы мұндай техникалық қызмет көрсетуді жүргізуден бас тартқан жағдайда авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым өзі орындаған жұмыстар шегінде Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік береді. Ұйым бұл фактіні Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік берілгенге дейін онда көрсетеді.

Техникалық қызмет көрсету барысында жаңа ақаулықтар немесе жұмыс тапсырысының аяқталмаған элементтері анықталған жағдайда авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым одан арғы іс-қимыл

тәртібі туралы шешім қабылдау үшін тиісті ақпаратты пайдаланушының немесе әуе кемесінің ұшуға жарамдылығын қолдауға жауапты өзге ұйымның назарына дереу жеткізуге міндетті.

Хабардар ету тек мынаған келісім алу мақсатында жүзеге асырылады:

- анықталған ақаулықтарды жоюға; және (немесе)
- авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу тапсырысының жетіспейтін элементтерін орындауға.

Техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйым пайдаланушымен немесе ұшуға жарамдылықты қолдауға жауапты ұйыммен келіспей мұндай жұмыстарды орындамау туралы дербес шешім қабылдамайды.

Пайдаланушы немесе ұшуға жарамдылықты қолдауға жауапты ұйым қосымша техникалық қызмет көрсетуді орындаудан бас тартқан жағдайда:

- авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікті тек нақты орындалған жұмыстар шегінде беруге құқылы;
- қосымша жұмыстарды орындаудан бас тарту немесе тапсырыстың жекелеген элементтерінің аяқталмау фактісі Куәлік берілгенге дейін Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікте міндетті түрде көрсетілуге жатады. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мыналарды қамтамасыз етеді:
- анықталған ақаулықтар мен аяқталмаған жұмыстар туралы ақпараттың жеткізілгенін құжатпен растауды;
- пайдаланушының келісімін немесе бас тартуын құжатпен растауды;
- көрсетілген ақпараттың Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікте және ілеспе өндірістік құжаттамада қадағалануын.

66. Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікте мынадай мәлімдеме қамтылады:

статья 48 Егер өзгеше көрсетілмесе, көрсетілген жұмыстар Заңның 48-бабына сәйкес орындалғанын және осы жұмыстарға қатысты әуе кемесінің пайдалануға жіберуге мақұлданығанын растайды.

Сондай-ақ авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым сертификатының нөмірі және осы куәлікті берген тұлғаның деректері көрсетіледі.

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлік:

- тек мына жерде көрсетілген жұмыстарға қатысты болуы тиіс:
 - тип сертификатын (ТС) немесе қосымша тип сертификатын (STC) ұстаушының нұсқауларында;
 - немесе конструкцияның сәйкестігі туралы декларацияда;
 - немесе пайдаланушының құжаттамасында;
 - немесе әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бағдарламасында;
- қажет болған жағдайда қолданылатын пайдалану немесе жөндеу құжаттамасына тоғыспалы сілтемелерді қамтуы тиіс.

Техникалық қызмет көрсетудің орындалған күні мыналарды ескере отырып көрсетіледі:

- күнтізбелік күнді;
- сағатпен есептелген ұшу уақытын;
- циклдер санын;
- қонулар санын;
- тиісті ресурс шектеулеріне немесе жөндеуаралық интервалдарға қандай параметрлер қолданылатынына байланысты.

Техникалық қызмет көрсетудің елеулі көлемі орындалған кезде:

- Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікте орындалған жұмыстардың жинақталған сипаттамасын көрсетуге, мынадай жағдай болған кезде жол беріледі:
 - орындалған жұмыстардың толық тізбесін қамтитын өндірістік құжаттама жиынтығына (work package) бірегей сілтеме болған кезде.

Өлшемдік, өлшеу және өзге де сыни маңызды ақпарат өндірістік құжаттама жиынтығының құрамында міндетті түрде сақталуға тиіс.

Техникалық қызмет көрсету туралы куәлікте міндетті түрде мыналар көрсетіледі:

1. авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым сертификатының (мақұлдауының) нөмірі;
2. Куәлікті берген сертификаттаушы персоналдың тегі, аты (бар болса - әкесінің аты), лауазымы және қолы;
3. Куәліктің ресімделген күні;
4. әуе кемесінің немесе құрамдас бөліктің сәйкестендіру деректері (түрі, тіркеу/сериялық нөмірі - қолданылуына қарай).

67. Әуе кемесінен алынған құрамдас бөлікке техникалық қызмет көрсету аяқталғаннан кейін құрамдас бөлікке техникалық қызмет көрсету туралы куәлікті сертификаттаушы персонал береді.

Құрамдас бөлікке техникалық қызмет көрсету туралы куәлік осы Сертификаттау талаптарына 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ресімделеді.

Әуе кемесінен тыс жерде техникалық қызмет көрсетілген авиациялық құрамдас бөлік орындалған жұмыстардың нәтижелері бойынша техникалық қызмет көрсету туралы куәлікпен ресімделуге тиіс.

Мұндай құрамдас бөлікті әуе кемесіне орнатқан кезде құрамдас бөліктің дұрыс орнатылғанын растайтын жеке техникалық қызмет көрсету туралы куәлік ресімделеді.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым құрамдас бөлікке өз мұқтажы үшін техникалық қызмет көрсеткен жағдайда, жеке сертификатты ресімдеуге авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта белгіленген тәртіппен жол беріледі.

Сақтауда болған, пайдаланудан алынған не тиісті мақұлдауы жоқ ұйымдар техникалық қызмет көрсеткен авиациялық құрамдас бөліктер олардың жай-күйі бағаланғаннан, қолданылатын ұшуға жарамдылық директиваларының орындалуы расталғаннан, қалдық ресурсы белгіленгеннен және осы Сертификаттау талаптарында белгіленген тәртіппен техникалық қызмет көрсету туралы куәлік ресімделгеннен кейін ғана пайдалануға жіберіледі.

Пайдаланудан шығарылған не авиациялық оқиғаларға, инциденттерге немесе өзге де штаттан тыс әсерлерге ұшыраған әуе кемелерінен алынған құрамдас бөліктер қосымша тексерулер мен сынақтар орындалғаннан және олардың жарамды жай-күйі құжаттамалық түрде расталғаннан кейін ғана пайдалануға жіберіледі.

Құрамдас бөлікке техникалық қызмет көрсету туралы куәлікте орындалған жұмыстар, қолданылған пайдалану құжаттамасы, ұшуға жарамдылық директиваларының орындалуы, ресурстардың жай-күйі туралы мәліметтер қамтылады және көрсетілген шарттар шегінде құрамдас бөліктің пайдалануға жарамдылығы расталады.

68-тармақ. Сапаны басқару.

68. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым сапа жүйесін енгізеді, оның сипаттамасы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта қамтылады.

Орындалатын жұмыстардың ұшуға жарамдылық және ұшу қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым **сапа жүйесін енгізеді және оның жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.**

Сапа жүйесі ұйымның басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады және мыналарға бағытталған:

1. Сертификаттау талаптарының және ұйымның бекітілген рәсімдерінің орындалуын қамтамасыз етуге;
2. авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша орындалатын жұмыстардың белгіленген стандарттарға сәйкестігін бақылауға;
3. сәйкессіздіктерді уақтылы анықтауға, олардың себептерін талдауға және түзету әрі алдын алу шараларын қабылдауға;
4. авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу процестерін тұрақты жетілдіруге.

Сапа жүйесінің сипаттамасы, оның құрылымын, функцияларын, жауапкершілікті бөлуді, ішкі бақылау және сәйкестік мониторингі рәсімдерін қоса алғанда, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта келтіріледі.

Рәсімдер жөніндегі басшылық, оның ішінде, мыналарды қамтуы тиіс:

- ұйымның сапа саласындағы саясаты мен мақсаттарын;
- сапаны бақылау және қамтамасыз ету рәсімдерінің сипаттамасын;
- ішкі тексерулерді (аудиттерді) жүргізу тәртібін;
- сәйкессіздіктерді және түзету әрекеттерін басқару тәртібін;
- сапа жүйесіне өзгерістер енгізу және олардың іске асырылуын бақылау тәртібін.

Сапа жүйесі ұйымның барлық құрылымдық бөлімшелерінде қолданылуға тиіс және авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу қызметіне тартылған барлық персонал үшін міндетті болып табылады.

69. Сапаны бақылау және/немесе сапаны қамтамасыз ету қызметі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі тәуелсіз аудиттер жүргізеді. Ұйым авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның бірінші басшысын сапаны қамтамасыз ету мәселелері бойынша хабардар ету жүйесін көздейді.

70. Жыл сайынғы сапа аудиттері бағдарламасы авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықтың барлық бөлімдері мен тарауларын тексеру аудиттерін қамтуы тиіс. Аудиттер бағдарламасында сондай-ақ азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым таныған шарттық авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу ұйымдарының осы Сертификаттау талаптарына сәйкестігіне аудиттер көзделуге тиіс.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сапаны бақылау және/немесе сапаны қамтамасыз ету қызметі:

1. мыналарды қамтитын сапаны қамтамасыз ету жөніндегі тәуелсіз аудиттер жүргізеді:
 - Сертификаттау талаптарының сақталуын;
 - Ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта белгіленген рәсімдердің орындалуын;
 - техникалық қызмет көрсету және жөндеу процестерінің тиімділігін;
 - соңғы нәтиженің (авиациялық техника бұйымының) белгіленген талаптарға сәйкестігін.
2. тексерілетін процестерге, рәсімдерге немесе өнімге жауапты персоналдың аудиттерге қатысуын болдырмау арқылы аудиттердің объективтілігі мен тәуелсіздігін қамтамасыз етеді.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым ұйым басшысын сапаны қамтамасыз ету мәселелері бойынша хабардар ету жүйесін белгілейді, ол мыналарды көздейді:

1. басшыға тұрақты түрде мыналарды жеткізуді:
 - тәуелсіз аудиттердің нәтижелерін;

- анықталған сәйкессіздіктер мен теріс үрдістерді;
 - түзету және алдын алу іс-шараларының мәртебесін;
2. ұйым басшысын мынадай кез келген сәйкессіздіктер туралы хабардар етуді:
- ұшу қауіпсіздігіне әсер етуі мүмкін;
 - ТҚК және Ж процестеріндегі жүйелік кемшіліктерді көрсететін;
 - басқарушылық шешімдерді немесе ресурстарды қайта бөлуді талап ететін.

Тәуелсіз аудиттерді жүргізу тәртібі және ұйым басшысын хабардар ету жүйесі авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта міндетті түрде сипатталады.

71. Ішкі және сыртқы аудиттер барысында анықталған сәйкессіздіктерге тиісті талдау жүргізуді қамтамасыз ету мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сапаны қамтамасыз ету қызметі құжаттаманы жүргізуді, сапаны бақылау және/немесе сапаны қамтамасыз ету аудиттерінің нәтижелерін, түзету әрекеттерін және сәйкессіздіктердің негізгі себептерін талдау нәтижелерін тіркеуді, сондай-ақ сәйкессіздіктердің қайталануын болдырмауды қамтамасыз етеді.

Ішкі және сыртқы аудиттер барысында анықталған сәйкессіздіктерге тиісті талдау жүргізуді қамтамасыз ету мақсатында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сапаны бақылау және/немесе сапаны қамтамасыз ету қызметі:

сапа жүйесіне қатысты құжаттаманы жүргізуді және сақтауды қамтамасыз етеді, оның ішінде:

- сапа жөніндегі тәуелсіз аудиттердің нәтижелерін;
- тіркелген сәйкессіздіктерді;
- түзету және алдын алу әрекеттерін;
- анықталған сәйкессіздіктердің негізгі (түпкі) себептерін талдау нәтижелерін;

түзету әрекеттерінің тиімділігін бағалауды және оларды іске асыру мерзімдерін бақылауды жүзеге асырады; сәйкессіздіктердің себептерін мынадай мақсаттарда талдауды қамтамасыз етеді:

- жүйелік бұзушылықтарды болдырмау;
- ұқсас сәйкессіздіктердің қайталануын болдырмау;

жауапты басшыны (accountable manager) мыналар туралы хабардар етуді қамтамасыз етеді:

- анықталған сәйкессіздіктер туралы;
- түзету әрекеттерінің мәртебесі туралы;
- ұшу қауіпсіздігіне және белгіленген талаптарға сәйкестікке байланысты мәселелер туралы.

72. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сапаны қамтамасыз ету бөлімшесінде аудит нәтижелері бойынша есептің үлгілік нысаны және сапаны қамтамасыз ету аудиттерінің жылдық жоспары болуға тиіс, бұл авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта сипатталуы тиіс. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта ұйым персоналымен кері байланыс жүйесінің сипаттамасы және жауапты тұлғалардың түзету әрекеттерін қабылдауы мен қамтамасыз етуі туралы сипаттама болуға тиіс.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның сапаны бақылау және/немесе сапаны қамтамасыз ету бөлімшесі:

мыналардың болуын және қолданылуын қамтамасыз етуге тиіс:

- сапа аудитінің нәтижелері бойынша есептің үлгілік нысаны;
- ұйым қызметінің барлық қолданылатын бағыттарын қамтитын сапаны қамтамасыз ету аудиттерін өткізудің жылдық (жоспарлы) кестесі;

көрсетілген нысандардың, жоспарлар мен рәсімдердің авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта сипатталуын және бекітілуін қамтамасыз етуге;

Рәсімдер жөніндегі басшылықта мыналардың болуын қамтамасыз етуге:

- ұйым персоналымен сапа мәселелері бойынша кері байланыс жүйесінің сипаттамасын;
- аудит нәтижелері мен анықталған сәйкессіздіктер туралы ақпаратты тиісті бөлімшелерге жеткізу тәртібін;
- жауапты лауазымды тұлғалардың түзету әрекеттерін қабылдағанын және қамтамасыз еткенін, оның ішінде олардың орындалу мерзімдерін бақылауды және нәтижелілігін бағалауды растайтын сипаттаманы.

Сапа бойынша кері байланыс жүйесін аутсорсингке беруге жол берілмейді және ол ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мен Сертификаттау талаптарына тұрақты сәйкестікті қолдау мүддесінде жұмыс істейді.

73-тармақ. Шарт бойынша авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстардың бір бөлігін беру.

73. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым шарт негізінде үшінші (қосалқы мердігер) ұйымдарға беретін жұмыстар үшін жауапкершілікті сақтайды. Бұл ретте авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым:

1) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша берілетін жұмыстарды өзінің қызмет саласына енгізуді қамтамасыз етеді және үшінші (қосалқы мердігер) ұйымдардың құзыреттілігін бағалау арқылы осы Сертификаттау талаптарына сәйкестікті қамтамасыз етеді;

2) шарт бойынша берілген авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары орындалғаннан кейін сапаны басқару және пайдалануға жіберу үшін, оның ішінде ұшуға жарамдылық талаптарының сақталуы үшін жауапкершілікті сақтайды;

3) шарт бойынша берілген жұмыстарды басқару және тұрақты бақылау рәсімдерін әзірлейді және енгізеді, сондай-ақ осы жұмыстарды басқарумен айналысатын персоналдың өкілеттіктері мен жауапкершілігін айқындайды.

Шарт бойынша авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстардың бір бөлігін беру (мердігерлік немесе қосалқы мердігерлік) авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымды орындалған жұмыстардың ұшуға жарамдылық, ұшу қауіпсіздігі талаптарына және осы Сертификаттау талаптарына сәйкестігі үшін жауапкершіліктен босатпайды.

Жұмыстарды шарт бойынша беретін ұйым мұндай жұмыстарды өзінің басқару жүйесі мен сапа жүйесі шеңберінде басқарады.

Жұмыстардың бір бөлігін шарт бойынша берген жағдайда ұйым:

1. берілетін жұмыстарды авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта айқындалған өзінің қызмет саласына мынадай мақсаттарда енгізеді:
 - мердігер (қосалқы мердігер) ұйымның құзыреттілігін бағалау;
 - орындалатын жұмыстардың осы Сертификаттау талаптарына сәйкестігін бағалау;
 - осындай жұмыстарға қадағалау мен бақылауды қамтамасыз ету;
2. жұмыстар орындалғанға дейін әлеуетті мердігерге (қосалқы мердігерге) алдын ала бағалау (аудит) жүргізеді, оның ішінде:
 - қолданылатын рұқсаттарды, ресурстарды, персоналды және жабдықты бағалау;
 - қолданылатын рәсімдерді, құжаттаманы және техникалық қызмет көрсету жөніндегі деректерді бағалау;
 - мердігердің мәлімделген жұмыс көлемін ұшуға жарамдылық талаптарына сәйкес орындау қабілетін бағалау.

Алдын ала аудит сәйкестік мониторингі функциясының (сапаны қамтамасыз ету қызметінің) жауапкершілігімен жүргізіледі.

Жұмыстарды шарт бойынша беретін ұйым:

1. мыналар үшін толық жауапкершілікті сақтайды:
 - берілген жұмыстардың сапасын басқару;
 - орындалған жұмыстардың ұшуға жарамдылық талаптарына сәйкестігі;
 - әуе кемесін немесе құрамдас бөлікті пайдалануға жіберу туралы шешім қабылдау;
2. мыналарды қамтамасыз етеді:
 - орындалған жұмыстарды сертификаттауды ұйымның сертификаттаушы персоналы не белгіленген рәсімдерге сәйкес уәкілетті ұйым мақұлдаған мердігердің персоналы жүзеге асыруын;
 - шарт бойынша берілген бірде-бір жұмыстың ішкі бақылау және сәйкестік мониторингі талаптарынан босатылмауын;
3. жұмыстарды шарт бойынша беру ұшу қауіпсіздігі деңгейінің төмендеуіне әкеп соқпауын және ұйымның басқару жүйесінің тұтастығын бұзбауын қамтамасыз етеді.

Ұйым авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйымның рәсімдері жөніндегі басшылықта мердігерлік және қосалқы мердігерлік жұмыстарды басқару рәсімдерін әзірлейді, енгізеді және сипаттайды, олар кемінде мыналарды көздейді:

1. мердігерлерді (қосалқы мердігерлерді) тандау және рұқсат беру тәртібін, оның ішінде:
 - бағалау өлшемшарттарын;
 - рұқсат беру шарттарын;
 - рұқсат етілген жұмыстар көлемін;
2. мердігер ресурстарын айқындау тәртібін, оның ішінде:
 - өзінің немесе мердігердің құжаттамасын, техникалық қызмет көрсету жөніндегі деректерді, жабдық пен құрамдас бөліктерді пайдалануды;
 - мамандандырылған қызметтер мен мамандандырылған құжаттаманы қолдану шарттарын;
3. берілген жұмыстардың сапасын бақылау тәртібін, оның ішінде:
 - жұмыстарды орындау барысындағы бақылауды;
 - ілеспе құжаттаманы бақылауды;
 - қабылдау кезеңінде толық бақылау мүмкін болмаған жағдайда инспекциялар мен тексерулер жүргізу тәртібін;
4. мердігерлік және қосалқы мердігерлік жұмыстарды басқаруды жүзеге асыратын персоналдың өкілеттіктері мен жауапкершілігін бөлуді;
5. мердігерлік және қосалқы мердігерлік жұмыстарды басқару жүйесінің негізгі процестеріне интеграциялауды, оның ішінде:
 - қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруды;
 - сәйкестік мониторингін;
 - оқиғалар туралы ішкі есептілік жүйесін;
6. мыналардың барлығы бойынша жазбаларды жүргізуді:
 - мердігерлердің аудиттері мен инспекциялары;
 - анықталған сәйкессіздіктер;
 - түзету әрекеттері;
 - шарттық қатынастарды тоқтата тұру немесе тоқтату жағдайлары;

7. ұйым талаптарына сәйкестікті қамтамасыз етпейтін мердігерлермен (қосалқы мердігерлермен) шарттарды кері қайтарып алу немесе тоқтату тәртібін.

Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі ұйым мен мердігер (қосалқы мердігер) ұйым арасындағы шартта мыналарды қамтамасыз ететін ережелер қамтылуға тиіс:

1. азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қадағалау мақсатында мердігерге (қосалқы мердігерге) қол жеткізуін;
2. аудиттер мен инспекциялар жүргізу мүмкіндігін;
3. жұмыстардың орындалуының ашықтығын және ақпарат алмасуды, оның ішінде ұшуға жарамдылық пен ұшу қауіпсіздігіне әсер ететін оқиғалар туралы хабарламаларды қамтамасыз етуді.